

Tilineuvojan ammatillinen kehittyminen

Satu Paakkunainen

Opinnäytetyö
Liiketalouden koulutusohjelma
2018

Tekijä(t) Satu Paakkunainen	
Koulutusohjelma Liiketalouden koulutusohjelma	
Opinnäytetyön otsikko Tilineuvojan ammatillinen kehittyminen	Sivu- ja liite-sivumäärä 39
Professional development of an accountant	
<p>Tämä opinnäytetyö on toteutettu portfoliomainen päiväkirja -menetelmällä, jossa kuvataan tilineuvojan työskentelyä vähittäiskaupan tilipalvelussa. Tavoitteeksi asetettiin oman työn reflektoinnin kautta ammatillinen kehittyminen. Opinnäytetyön tekijä työskentelee vähittäiskaupan alan tilitoimistossa ja työ toteutettiin 12 viikon aikana. Työ koostuu lähtötilanneanalyysistä, 10 viikon seurantajaksosta sekä pohdintaosuudesta. Työn toteutus on tapahtunut loppuvuodesta 2018.</p> <p>Aloitustilanteen osalta kuvataan työntekijän lähtökohta, työtehtävät, työympäristö, sidosryhmät sekä työssä vaadittavia taitoja. Seurantajaksolla on tehty päivittäisiä muistiinpanoja. Työpäivän aluksi asetettiin tavoite ja päivän päätteeksi pohdittiin, toteutuiko tavoite sekä kuinka osaaminen on kehittynyt. Työtehtävät muodostuivat tilineuvojan kuukausiprosessista ja tilinpäätöksistä. Työssä osuudet on koottu tiiviimmin viikoittaisen analyysin muotoon. Opinnäytetyön oman kehittymisen kannalta viikoittain nostetaan esiin aihealue, joka tukisi parhaiten ammatillista osaamista.</p> <p>Viimeinen viikko koostuu pohdintaosuudesta, jossa verrataan kehittymistä lähtötilanteeseen sekä esitetään opinnäytetyön hyödyntämismahdollisuuksia. Seurantajakson työtehtävät kehittivät tilineuvojan ammatillista osaamista sekä tiedonhaku kehittyi merkittävästi.</p>	
Asiasanat Ammatillinen kehittyminen, kirjanpito, tilinpäätös, verotus	

Author(s) Satu Paakkunainen	
Degree Programme Liiketalouden koulutusohjelma	
Thesis Title Tilineuvojan ammatillinen kehittyminen	Number of Pages 39
Professional development of an accountant	
<p>This thesis has been drafted as a portfolio type of diary, which follows my job as an account in a retail market accounting office. The aim was professional development by self-reflection. Thesis was completed end of the year 2018.</p> <p>The work consist of starting point analysis, ten weekly reports and a conclusion part. First part of the thesis describes the employee's starting point, work tasks, work environment, affiliated groups, and skills required at work. The weekly reports are summaries from daily notes made during ten weeks. The work task for the reporting weeks contains from monthly accounting process and financial statements. For each week there is a separate topic chosen from the working week. The aim of the topic was to improve professional knowledge and competence.</p> <p>The final part of this thesis is the conclusion and suggestions for further development, which professional development was achieved from doing different work tasks and informational retrieval was significantly improved.</p>	
Key word Professional development, accounting, financial statements, taxing	

Sisällys

1	Johdanto	1
2	Tietoperusta	2
3	Ammattikäsitteet	2
4	Lähtötilanteen kuvaus	4
4.1	Tilineuvojan työnkuvaus	4
4.2	Työnantajakuvaus	8
4.3	Oman osaamisen lähtötilanne	8
4.4	Sidosryhmät työpaikalla	9
4.5	Vuorovaikutustaidot työpaikalla	10
5	Päiväkirjaraportointi	12
5.1	Seurantaviikko 1	12
5.1.1	Poistot ja poistoero	12
5.2	Seurantaviikko 2	14
5.2.1	Henkilökunnan verovapaat edut ja verotus	15
5.3	Seurantaviikko 3	16
5.3.1	Arvopaperit vaihto-omaisuudessa	17
5.4	Seurantaviikko 4	18
5.4.1	Nettovarallisuus	19
5.5	Seurantaviikko 5	21
5.5.1	Henkilösivukulut ja kirjaukset	22
5.6	Seurantaviikko 6	25
5.6.1	Toimintavaraus	26
5.7	Seurantaviikko 7	27
5.7.1	Ammatin – ja liikkeenharjoittajan sekä henkilöyhtiön verotus	28
5.8	Seurantaviikko 8	29
5.8.1	Tilinpäätöksen laatiminen	30
5.9	Seurantaviikko 9	32
5.9.1	Taloushallinnon autonomia ja muuttuva työnkuva	33
5.10	Seurantaviikko 10	34
5.10.1	Asiantuntijuus ja asiakaslähtöisyys tilitoimistossa	35
6	Pohdinta ja päätelmät	36
7	Lähteet	38

1 Johdanto

Tämä opinnäytetyö on päiväkirjamuotoinen, jossa kuvataan työskentelyäni tilineuvojana Vähittäiskaupan tilipalvelu VTP Oy:ssä (myöhemmin VTP Oy). Työn toteutus on tapahtunut aikavälillä 1.10.–23.12.2018. Tavoitteeksi opinnäytetyölle asetettiin ammatillinen kasvu ja kehittyminen työtehtävissä sekä työyhteisössä omakohtaisen seurannan ja analysoinnin kautta. Salassapitovelvollisuuksien vuoksi asioita käydään läpi yleisellä tasolla ja opinnäytetyön tekijän oman työskentelyn kautta. Päiväkirjamuotoinen portfolio valikoitui menetelmäksi opinnäytetyölle, sillä menetelmä tukisi työssä osaamista ollessani vielä työuran alussa oleva tilineuvoja ja työssäoppiminen on edelleen päivittäistä.

Raportin alussa esitetään lähtötilanne, johon peilataan kehittymistä seurantajaksojen päätteeksi. Aloitusanalyysissä kuvataan työtehtäviä, Vähittäiskaupan VTP Oy työnantaja-esittely, tiedot sidosryhmistä, työssä vaadittavat taidot sekä oman osaamiseni kuvaus. Seurantajaksolla tehtiin päivittäisiä muistiinpanoja yhteensä 50 työpäivältä. Työpäivän aluksi asetettiin tavoite ja päivän päätteeksi pohdittiin, toteutuiko tavoite sekä kuinka osaaminen on kehittynyt. Opinnäytetyöhön nämä osuudet päätettiin kuvata tiiviimpään viikoittaisen analyysin muotoon. Oman kehityksen kannalta haluttiin opinnäytetyössä viikoittain syventyä seurantajaksolla esiin nousseeseen aihealueeseen. Aihealueet vaihtelevat, liittyen erilaisiin kirjanpidon osa-alueisiin ja verotuksellisiin ohjeistuksiin. Teoriaosuuksien avulla omaa osaamista vahvistettiin ja mahdollistavat jatkossa, että voin hyödyntää tilineuvojan työssä opinnäytetyötä palaamalla tarkastelemaan kirjoitettuja teoriaosuuksia. Teoriapohjana on hyödynnetty erilaisia ammattilais- ja viranomaislähteitä ja haettu tietoa koottiin tilineuvojan työhön tarvittavaan muotoon.

Työn viimeisillä viikoilla nostetaan esille myös Lean – johtamisfilosofian malli, johon peilaan tutkin omia työskentelytapoja. Päiväkirjamuotoisesta seurannasta huomasin kehittyneeni lähtötilanteesta merkittävästi. Työn avulla pääsin tutkimaan omaa osaamistani ja työskentelytapoja tasolla, jota ei tavallisena työviikkona toteudu.

2 Tietoperusta

Tilineuvojan työtehtävissä tarvitaan kirjanpidon ja ulkoiseen taloushallintoon liittyvä tietoperusta sekä lisäksi henkilö- yritys- ja arvolisäverolakien tuntemusta. Seuraavia ammattikirjallisuutta – ja lähteitä hyödynnetään opinnäytetyön tekijän teoriaperustana:

- Tilisanomat: Taloushallintoliiton ylläpitämä yritystalouden ja laskennan ammattilehti. Tässä opinnäytetyössä käytetään Tilisanomien artikkeleita lähteinä, sillä lehdessä käsitellään ajankohtaisia esimerkiksi kirjanpidon ja verotuksen asioita ja muutoksia erityisesti taloushallinnon parissa työskentelevien näkökulmasta.
- Kehittyvä kirjanpito (2017): Soile Tomperin kirjoittamia kirjanpidon ammattikirjallisuutta on käytetty Haaga-Helia ammattikorkeakoulussa kurssikirjallisuutena. Kehittyvä kirjanpito on hyvä kirjanpidon perusteos, johon on luonteva palata tutkimaan ja kertomaan, kun hyödynnetään opiskelujen kautta opittua työelämässä.
- Yrityksen kirjanpito – Liiketapahtumista tilinpäätökseen. Ihantola, E & Leppänen, P. 2018 Ihantolan ja Leppäsen teoksesta on vuoden 2018 painos, jossa kuvataan tilinpäätöksen vientejä laajasti sekä mitä tilinpäätökseltä edellytetään.

3 Ammattikäsitteet

Osioon on kerätty päiväkirjamuotoisen työn edetessä sanastoa, jotka ovat nousseet viikkojen aikana esille. Ammattikäsitteitä on selvennetty erilliseen osioon työn luettavuuden kannalta. Käsitteet ovat oleellisia kirjanpidossa ja tilineuvojan työssä.

Ennakonpidätys = Palkansaajan verojen ennakoperintää. Työnantajan toimittaa palkasta ennakonpidätyksen, valtion-, kunnallis-, kirkollisveroa sekä sairausvakuutusmaksua varten.

Epäkuranttiusvähennys = Hyödykkeiden hankintameno, jotka ovat esim. pilaantuneet

EVL-poistot = Elinkeinoverolain mukaisesti koneista, kalustosta ja muusta käyttöomaisuudesta pystyy tekemään enintään 25 % vuotuisen poiston (vero.fi)

Henkilösivukulut = Eläkesivukulut ja muut sivukulut (sosiaaliturvamaksut, työttömyysvakuutusmaksut tapaturmavakuutusmaksut, ryhmähenkivakuutukset)

Hyllypoisto = Käyttöomaisuushyödykkeestä tehtävä suunnitelman mukainen poisto ylittää EVL-poistot ja syntyy ns. negatiivinen poistoero

Kirjausketju (Audit trail)= Pääkirjapidon tilien saldot päätyvät aina lopputulemana jollekin tilinpäätöksen riville. Kirjausketju on aukoton liiketapahtuman tapahtumahetken kirjauksesta tilinpäätökseen (Taloushallintoliitto.fi)

Käyttöomaisuus= Käyttöomaisuudeksi katsomaan elinkeinotoimintaan kuuluva omaisuus, joka on tarkoitettu elinkeinotoiminnan käyttöön. Käyttöomaisuutta voivat olla rakennukset, koneet, kalusto tai jokin muu hyödyke, jota käytetään elinkeinotoiminnassa. Käyttöomaisuuteen kirjataan hankintoja, joiden taloudellinen käyttöikä on yli 3 vuotta. (Vero.fi)

Likvidit varat = Nopeasti rahaksi muutettava varallisuus (rahat, rahoitusarvopaperit, myytisaatavat)

Lomapalkkavelka = Lomapalkkavelka on kulu yrityksen kuukausittaisessa tuloksessa. Sisältävät lomapalkat, lomarahat ja sosiaalikuluvaukukset.

Luovutusvoitto = Luovutushinnan ja verotuksessa poistamattoman hankintahinnan erotus

Menojäännös = Hankintamenon summa vähennettynä poistoilla. Tulon odotus useampana tilikautena tilikausina.

Nettovarallisuus = Yritystoimintaan kuuluvien varojen ja velkojen erotus

OmaVero – palvelu = Verohallinnon sähköinen asiointipalvelu veroasioiden hoitoon

Poistoero = Mikäli EVL-poistot ovat suuremmat kuin suunnitelman mukaiset poistot, voidaan kirjanpitoon kirjata poistoeroa.

Pysyvät vastaavat = Kirjanpidossa pysyvät vastaavat (verotuksessa käyttöomaisuus) on tarkoitus vähentää vuosina, joina ne tulokseen myötävaikuttavat. Mikäli koneella tai kalustolla on vaikutusta tulokseen useampana tilikautena, jaksotetaan kaluston hankintameno myös useammalle tilikaudelle (Tilisanomat.fi)

Suunnitelman mukaiset poistot = hankintamenon kirjaaminen kuluksi ennalta laaditun taloudellisen vaikutusajan mukaan.

Tasekirja = sidottu kirja, joka sisältää määrämuotoisen tuloksen ja taseen, liitetiedot, toimintakertomuksen, päiväys ja allekirjoitus, luettelo kirjanpitokirjoista ja säilytystavoista, luettelo tositteista ja säilytystavoista sekä tilintarkastajan tilinpäätösmerkinnät.

Tilinpäätös = Tilikauden laskelma, jossa selvitetään tilikauden tulos ja varallisuusasema

Toimintavaraus = Vapaaehtoinen varaus, jolla liikkeen- tai ammatinharjoittajan verotettavaa tuloa pystytään siirtää myöhempisiin vuosiin. Toimintavarausta ei ole mahdollista tehdä osakeyhtiössä.

Vaihto-omaisuus = Varastosta käytetään taseessa nimitystä vaihto-omaisuus. Vähittäiskaupparyityksellä varasto muodostuu sellaisenaan (tai lähes sellaisenaan) toiselta yritykseltä ostetuista tuotteista, jotka tarkoitus myydä (Kaisanlahti & Leppiniemi, 210)

Yritystulo = Elinkeinotoiminnan tulos muodostuu vähentämällä tuotoista kulut. Kun elinkeinotoiminnan tuloksesta vähennetään mahdolliset aikaisempien vuosien elinkeinotulojen tappiot, saadaan selville verotettava yritystulo. Kun tästä vielä vähennetään verotuksessa viisi prosenttia eli yrittäjävähennyksen osuus, saadaan yritystulo (Vero.fi)

4 Lähtötilanteen kuvaus

4.1 Tilineuvojan työnkuvaus

Tilineuvojan työ koostuu VTP Oy:n kuukausittaisesta kirjanpitokauden prosessista, tilinpäätöksistä, verolaskelmien ja veroilmoitusten tekemisestä. Lisäksi työnkuvaan kuuluu neuvonta kirjanpidon ja verotuksellisiin asioihin liittyen sekä esimerkiksi neuvonta erilaisien raportointi- ja taloushallinnon ohjelmien käytön osalta. Kirjanpidossa käsiteltäviä yritysmuotoja ovat yksityiset elinkeinoharjoittajat, henkilöyhtiöt ja osakeyhtiöt.

Käytössä oleva kirjanpito-ohjelma on SAP Onefico -taloushallintojärjestelmä, jolla paljon rajapintaa muiden käyttöjärjestelmien (kassaliikenne, pankkiohjelmat) kanssa. Kirjanpidon vientejä tehdään lukemalla sisään aineistoa Excel-liittymien avulla. Excel-pohjissa on makro-painike, joka muodostaa siirtotiedoston kirjanpitojärjestelmään.

Tilineuvojan työtehtäviin kuuluu kuukausittaisin vastuuasiakkaiden kirjanpito eli ns. kuukausiprosessi.

Kuukausiprossin vaiheet on jaoteltu selkeiksi työvaiheiksi, jotka käsitellään seuraavasti (aikataulu suuntaa-antava):

Kuukauden 1.-8. päivät

- Päivittäin tai vähintään viikoittain käydään läpi ja tiliöidään tiliotteita Ibanking-maksuliikenne-ohjelmistolla. Ohjelmistosta tiliöinnit vietään kirjanpidon SAP- pohjaiseen järjestelmään.
- Verohallinnon sähköisen asiointipalvelun OmaVeron kautta saatava verojen yhteenveto kirjataan kirjanpitoon.
- Kuukausittainen jaksotussääntöjen ja tilastollisten tunnuslukujen ylläpito. Syötetään aineistoon perusten tuotto prosentteja ja erilaisia tunnuslukuja. Vuoden vaihteessa päivitetään esimerkiksi henkilösivukuluprosentit.
- Myyntireskontran selitettävien tapahtumien oikaisu. Reskontraosasto tekee kuukausittain aineiston ja ilmoittaa, kun valmistunut. Aineisto lähetetään asiakkaalle ja mahdolliset selvittävät tapahtumat kysytään asiakkaalta.
- Kuukausittain oikeistaan erilaisia lähipalveluihin (Posti Oy, Veikkaus Oy, Matkahuolto Oy, erilaiset lahjakortit jne.) liittyviä kirjauksia sekä täsmäytetään velkatilejä.

Kuun 8.-20. päivät:

- Kuukausittaisin saadaan Keskon laskutukseen liittyvät kirjausyhteenvedot. Aineistoon tehdään tarvittavat oikaisut ja tilineuvoja vie kirjanpitoon.
- Ostovelkojen läpikäynti Ibanking – maksuliikenneohjelmassa ja siirto kirjanpito-ohjelmaa.
- Lomapalkkavelan purku
- Kuukausittain tehdään erilaisia täsmäytykseen liittyviä työvaiheita. Haetaan muun muassa ostovelkojen reskontraotteet, palkkaotteita, pankkitilin saldot, käteisten saldot, jotka täsmäytetään kirjanpitojärjestelmässä.

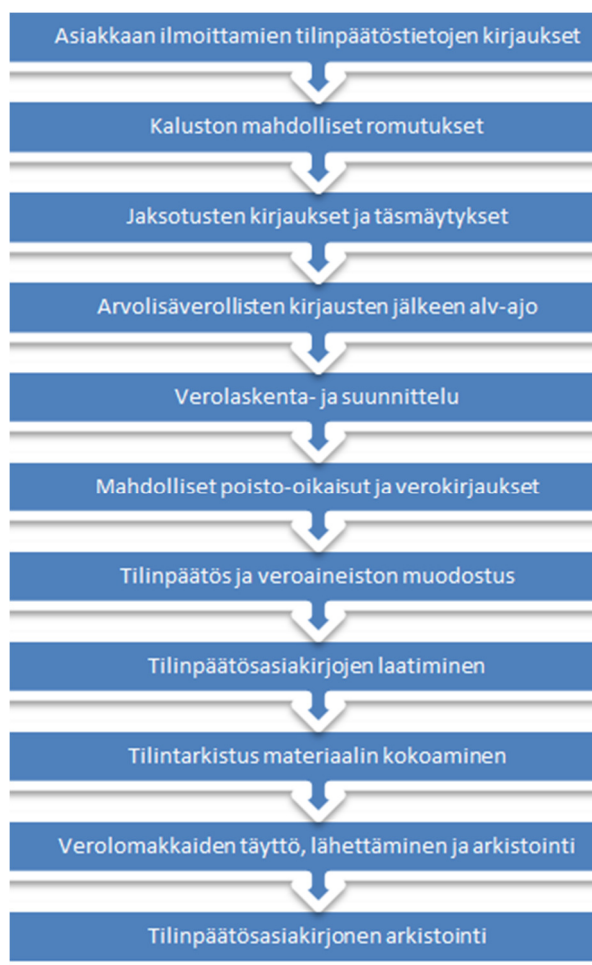
Kuun 8.-30/31. päivä

- Kirjataan mahdolliset käyttöomaisuushankinnat sekä arvopaperit
- Virheajojen tarkistus tehdään kuukausittain. Työvaiheessa tarkistetaan, ettei liittymistä tulevista aineistosta ei ole jäänyt mitään virhetilaan, kuten palkanlaskentaosaston palkka-ajot.
- Avoimien erien hallintaan kuuluu taseen tilien saldojen kontrollointi, jossa jätetään osa tilien saldo täsmäytyksen mukaisesti näkyviin ja aiempien kuukausien kuluja tai suorituksia kuitataan pois.
- Käyttöomaisuuskirjanpitoon kuuluu kuukausittain käyttöomaisuustapahtumat, poisto- ja myyntikirjausajot
- Jaksotusajot tehdään kuukausittain, jotta kauden tulos on mahdollisimman oikeellinen.
- Kuukausiprosessiin kuuluu useampia täsmäytysvaiheita. Viimeisessä täsmäytyksessä tarkistetaan vielä, että sisäisen laskennan vyörytykset ja jaksotukset ovat oikein. Tarkastellaan tulosta ja tasetta kokonaisuudessaan, tarkastellaan kauden oikeellisuus

Kuun 30/31. päivään mennessä

- Ajetaan kauden arvolisävero, joka muodostaa TYVI-aineiston Verohallinnolle.
- Arvolisäveroajon tulisi VTP Oy:n kuukausiprosessin aikataulun mukaisesti valmistua kuun viimeisenä päivänä.
- Viimeinen vaihe kuukausiprosessissa on ilmoittaa asiakkaalle kuun kauden raportit ovat noudettavissa sähköisestä järjestelmästä ja kommentoida tilikautta. Arvolisäveroajon jälkeen tulee odottaa seuraavaan päivään, että tiedot ovat päivittyneet raportointijärjestelmään.

Tilineuvojan työnkuvaan kuuluu myös välitilinpäätökset ja tilinpäätökset, verolaskelmat sekä veroilmoituksen tekeminen. Esimerkiksi tilinpäätökseen liittyviä työvaiheita on myös koottu erilaisten työvaiheiden tarkistuslistan muotoon, jota noudatetaan pääsääntöisesti yrityksen liiketoiminnan erityispiirteet huomioon ottaen. Prosessikaavio tilinpäätöskirjanpidosta kuvaa tilinpäätöksen eri työvaiheita (kuva1).

Kuva1. Tilinpäätöskirjanpito -prosessi (VTP Oy)

Ennakkotilinpäätöksen valmistuttua tilineuvoja laatii verolaskelmat, jossa selvitetään tilikauden verotettava tulos ja lisäennakon täydennystarve. Kirjanpitoon kirjataan toiminimien ja osakeyhtiöiden osalta verojaksotus. Verolaskennan työkaluna toimii Profit Hunter-ohjelma.

Tilinpäätösraporttien ja verolaskelmien valmistuttua sovitaan asiakkaan kanssa vielä tilinpäätöspalaveri. Tilineuvojan työtehtäviin kuuluu myös veroilmoitusten teko. Osakeyhtiön veroilmoitukset tehdään 4 kuukauden kulutta tilikauden viimeisestä kalenterikuukaudesta. Toiminimi – ja henkilöyhtiöiden veroilmoitukset tehdään huhtikuun alkuun mennessä.

4.2 Työnantajakuvaus

Vähittäiskaupan Tilipalvelu VTP Oy tilitoimisto on Kesko Oyj:n osakkuusyhtiönä toimiva tilitoimisto, joka tarjoaa palveluitaan Keskon eri toimialoissa ketjuliiketoimintaa harjoittaville K-kauppiaille (vahittaiskaupantilipalvelu.fi). VTP Oy:n toiminta muodostuu noin 1100 asiakkaille tarjottavista kirjanpito-, palkanlaskenta-, verotus ja yhtiöoikeudellisista palveluista. Henkilökuntaa yhtiössä on 125 henkilöä ja liikevaihto on 10,4 milj. €. Opinnäytetyön tekijä työskentelee tilineuvojana VTP Oy:n Helsingin yksikössä Helsingin yksikössä, jossa työskentelee tällä hetkellä 17 työntekijää. Helsingin yksikkö vastaa Etelä-Suomen alueella toimivien K-Market, K-Supermarket sekä Neste K Market vähittäiskaupparyitysten tilitoimistopalveluista (vahittaiskaupantilipalvelu.fi).

VTP Oy on pitkän linjan kokenut tilitoimisto, jossa on asiantuntijaosaamista sekä laaja tukiverkosto. Säännöllisiä koulutuksia järjestetään ja palaverissa käydään läpi esimerkiksi lainsäädäntöön liittyvät muutokset, jotka vaikuttavat tilineuvojan työssä. Vaatimustaso työlle on kaupallisen alan koulutus, tradenomi tai merkonomi. Työssä tulee hallita ulkoisen taloushallinnon osaaminen sekä viranomaisilmoitusten ja verolakien tuntemista. Työn parissa hankkii laajaa ulkoisen taloushallinnon osaamista. Työssäoppiminen ja oman ammattitaidon ylläpito on jatkuvaa ja välttämätöntä.

4.3 Oman osaamisen lähtötilanne

Oma osaamiseni lähtötilanne taloushallinnon ja kirjanpidon asiantuntijuuden osalla on vielä melko alkuvaiheessa. Löysin mielenkiinnon taloushallintoalaan työskenneltyäni vuosia toisella alalla ja kouluttauduin työn ohella uudelleen. Aiempaa kokemusta minulla on erityisesti B2B -myynnin ja asiakaspalvelun saralta, joihin on kuulunut myös taloushallinnon tehtäviä ja työskentelyä tiiviisti sisäisen laskennan kanssa. Tavoitteenani onkin päästä jatkossa hyödyntämään jo paremmin työtaustani, sillä kirjanpito- ja taloushallintoala on kehittymässä koko ajan enemmän asiantuntijuutta- ja palvelua vaativiin tehtäviin.

VTP Oy:ssä käydään läpi perehdytysjakso, jossa kokenut tilineuvoja työskentelee aloittelevan tilineuvojan kanssa. Alalla aloittava henkilö saa VTP Oy:stä hyvän tuen ja ammattitaidon käyttöönsä. Yrityksessä on linjattu, että tilineuvojan työnkuvan oppii kahdessa vuodessa. Opinnäyttyön aloitusvaiheessa olen työskennellyt yrityksessä noin puoli vuotta, joten olen edelleen kehitysvaiheessa oleva tilineuvoja. Kirjanpidon pääasiallisena tietopohjana toimii Haaga-Helia ammattikorkeakoulussa käymäni liiketalouden koulutusohjelma, joissa olen keskittynyt ulkoisen taloushallinnon opintoihin. Hyödynnän päivittäin työtovereiden ammattitaitoa ja kirjallisia ohjeistuksia sekä erilaisia ammatilähteitä.

Ammatillisessa mielessä olen kehittyvässä vaiheessa ja oppiminen on päivittäistä. Haen uutta tietoa ja opiskelen jatkuvasti oman ammatillisen osaamisen kehittämiseksi. Hyödynnän ammattikirjallisuutta, ajankohtaisia kirjoituksia sekä erilaisia videokoulutuksia, joita on paljon saatavilla. Tilineuvojan työtehtävät ja osaamisalue on melko laaja eri yhtiömuotojen tunteminen kirjanpidosta verotukseen asti. Kaikkea tietoa ei pysty etukäteen opiskella vaan moniin asioihin syvennytään niiden tullessa työssä vastaan. Jatkossa haluan kehittyä erityisesti esimerkiksi verosuunnittelun saralla

4.4 Sidosryhmät työpaikalla

Tilitoimiston ja tilineuvojan tärkein kumppani on asiakas eli ketjuliiketoimintaa harjoittavat kauppiaat. Kuukausittain asiakkaat lähettävät kirjanpitoon tarvittavaa aineistoa ja yhteydessä ollaan puolin ja toisin lisätietojen sekä kysymysten osalta. Kuukauden päätteeksi tilineuvoja lähettää kauden raportoinnin sekä kommentoi kautta. Tilikausittain ollaan tilinpäätöksen osalta asiakkaaseen yhteydessä. VTP Oy tarjoaa tilitoimistopalvelut kauppiaille ja toimii asiantuntijana kirjanpito- ja verotusasioissa. Kesko Oyj ja kauppiasyrittäjät muodostavat K-ryhmän. Kesko Oyj:n liikkeenjohdonneuvojat auttavat kauppiasta kauppaliiketoiminnassa. Liikkeenjohdonneuvonta on myös tilineuvojan kanssa yhteydessä ja puolin sekä toisin saadaan tärkeää tietoa liiketoiminnasta. Toiminnan keskiössä on Kesko Oyj:n linjaukset ja ohjeistukset sekä liiketoimintastrategia.

VTP Oy:ssä tilineuvoja käy keskustelua myös asiakasvastaavien sekä talousasiantuntijoiden kanssa. Asiakasvastaavat käyvät läpi taloushallintoon liittyviä asioita aloittavan kauppiaan kanssa. Erilaisissa tulkinnallisissa tai uusien lakimuutosten kanssa auttavat yrityksen talousasiantuntijat sekä verolakiasiamies. Verolakiasiamies lähettää kuukausittain sähköpostitse verolakiin liittyviä päivityksiä niin tilineuvojille kuin kauppiasyrityksillekin. Reskontraosasto ilmoittaa kuukausittain myyntireskontra-aineitojen valmistumisesta sekä

It-osasto esimerkiksi kirjausyhteenveto-aineiston muodostumisesta. Reskontraosastoon ollaan yhteydessä, kun laskutusasiakkailta tulleita suorituksia tarvitsee kuitata kirjanpitoon tai mikäli reskontraosaston seuraamissa tileissä huomataan täsmätyseroja. It-osastolta saadaan käyttäjäoikeuksia ja osastolta tiedotetaan järjestelmäpäivityksiin liittyvistä asioista sekä mahdolliset tekniset virhetilanteet tai yhteysongelmat. Palkanlaskentaosastoon ollaan yhteydessä, mikäli palkka- tai tuntikirjauksiin liittyvissä asioissa tarvitaan lisätietoa.

Tärkeimpiä ulkoisia sidosryhmiä ovat tilintarkastajat ja Verohallinto. Tilintarkastajiin ollaan yhteydessä, kun tilintarkastusvelvollisuuden rajan täyttävien asiakkaiden tilinpäätös valmistuu, viimeistään neljän kuukauden kuluttua tilikauden päättymisestä. Verohallintoon ilmoitetaan kuukausittain arvolisävero ja vuosittain veroilmoitukset. Lisäksi Verohallintoon ollaan yhteydessä erilaisissa verotuksellisiin erityiskysymyksiin liittyvissä asioissa. Tilinpäätösten yhteydessä ulkoisiin sidosryhmiä voi olla myös vakuutusyhtiöt ja Työttömyysvakuutusrahasto (TVR), kun jaksotetaan henkilöstösivukuluja ja tarvitaan lisätietoja suorituksiin liittyen.

Taulukko1. Tilineuvojan sidosryhmät

SISÄISET SIDOSRYHMÄT	ULKOISET SIDOSRYHMÄT
Ketjuliiketoimintaa harjoittavat kauppiasyrittäjät	Tilintarkastajat
Asiakasvastaavat	Verohallinto
Reskontraosasto	Vakuutusyhtiöt, TVR
Talousasiantuntijat	
Kesko Oyj:n liikejohdon neuvojat	
Palkanlaskenta	
It-tuki	
Verolakiasiamies	

4.5 Vuorovaikutustaidot työpaikalla

Tilineuvojan työ on itsenäistä, mutta monessa asiassa kannattaa keskustella työyhteisössä. Ammatillista tietoutta jaetaan ja neuvoja saa aina kysymällä. Työympäristö on avokonttori Helsingin Ruskeasuolla sijaitsevassa business park – toimistorakennuksessa. Työyhteisössä vuorovaikutusta tapahtuu niin kasvotusten kuin sähköisessä muodossa. Toimistolla lähellä istuvien työtovereiden kanssa tulee keskusteltua enemmän, kun taas

kauempana sijaitsevien työtovereiden kanssa keskustelua käydään enemmän pikaviestimien ja sähköpostin välityksellä. Työyhteisössä on helppo lähestyä kaikkia, mutta usein jotta oma työ ei keskeytyisi liian pitkäksi aikaa, tulee viestiteltä paljon sähköisesti. Etäpäivinä yhteydenpito työtovereihin tapahtuu pikaviestimien kautta. Etäpäivinäkin on tunne, että apua saa aina.

Toimistossa on neuvottelutiloja, joita käytetään palavereissa. Kerran kuukaudessa pidettävässä tiimipalaverissa käydään läpi ajankohtaisia asioita. Neuvottelutiloja hyödynnetään myös esimerkiksi pidemmän asian läpikäymisessä. Perehdytystä varten työpaikalla on myös niin sanottu hiljainen huone, jonka työpisteellä käydään läpi alussa pidempiä perehdytysjaksoja.

Asiakkaiden eli kauppiaasyrittäjien kanssa yhteydenpitoa käydään pääosin sähköpostin ja puhelimen kautta. Tilinpäätöksen yhteydessä voidaan sopia tapaaminen asiakasyrityksessä tai oman työpaikkani kokoustilassa. Tilinpäätöspalaveri voidaan pitää myös esimerkiksi Skype – pikaviestimen kautta näytön jako toiminnollisuutta hyödyntäen. Aloittavan kauppiaan luokse lähdetään yleensä käymään paikan päällä esittäytymässä asiakasvas- taavan kanssa.

Yhteisiä Skype – videokoulutuksia järjestetään VTP Oy:ssä. Koulutuksessa voidaan käydä läpi esimerkiksi järjestelmä uudistuksia tai kirjauksiin liittyvää opastusta. Koko VTP Oy kokoontuu kerran vuodessa järjestettäviin Tilipalvelupäivillä, jolloin käydään läpi koko ajankohtaisia asioita ja tutustaan myös muilla paikkakunnilla työskenteleviin työtovereihin.

Alun haasteita suuressa työyhteisössä on ollut hahmottaa eri tahojen vastuut ja työtehtävät. Keneen tulee olla yhteydessä, kun oma ongelmatilanne vaatii lisätietoa tai selvitystä. Tiedonkulku on yrityksessä kuitenkin tehokasta ja läpinäkyvää. Tietoa, päivityksiä ja uusia ohjeistuksia saadaan työyhteisössä paljon sähköpostitse. Aloittaneena tilineuvojana tiedon sisäistäminen ja tärkeän tiedon lajitteleminen on haastavaa ja kuormittaa kiireisenä aikana. Asiakasyritysten kanssa haasteita tuo esimerkiksi ymmärtäminen kuinka esimerkiksi jotkin kirjaukset ovat muodostuneet kaupan päässä eli kirjausketjun ja toimialakoh- taisten erityispiirteiden ymmärtäminen.

5 Päiväkirjaraportointi

5.1 Seurantaviikko 1

Ensimmäinen seurantaviikko ajoittui ajankohdalle 8.-12.10.2018. Tavoitteeksi viikolle asetin kuukausiprosessin työvaiheista myyntireskontran tekemän aineiston käsittelyn, lähipalveluiden täsmäytykset sekä kirjausyhteenvetojen käsittelyt. Tavoitteena oli myös oppia lisää tilinpäätöksen osalta, johon liittyvään vientiin olimme sopineet viikolle läpikäymisajan perehdyttäjäni kanssa.

Asiakkaisiini olin viikolla lähinnä sähköpostitse yhteydessä. Minulle lähetettiin kirjanpitoon kauden eli syyskuun osalta aineistoa sekä selvitin esimerkiksi verkkolaskun virhetilaa ja ohjeistin asiakasta käyttäjätunnuksieni päivityksessä. Sidosryhmistä olin lisäksi yhteydessä palkanlaskennan sekä reskontraosastomme kanssa. Palkanlaskennan kanssa tehtiin selvitys, kuinka kirjatut työtunnit näkyvät kirjanpidossa kokonaisuuden kannalta.

Reskontraosastomme ilmoitti viikon alussa aineiston valmistumisesta. Otin aineiston käsittelyyn lataamalla tiedot myyntireskontra-Exceeliin, jonka avulla tiedot viedään kirjanpitojärjestelmään. Sain tavoiteaikataulun mukaisesti aineiston käsiteltyä ja lähetin tiedot asiakkailleni. Tarkistelin muutaman saapuneen hyvityksen osalta lisätietoja. Kirjausyhteenvedot valmistuivat loppuviikosta ja pääsin käsittelemään ja viemään tiedot kirjanpitoon.

Kuukausiprosessissa työvaiheet alkavat tuntua minulle tutuilta ja saan varmuutta tekemiini koko ajan lisää. Kerran kuukaudessa toteutuvat työvaiheet vaativat työsuhteeni alkuvaiheessa paljon enemmän ohjeistuksien hakemista ja työvaiheen muistiin palauttamista. Ongelmia tuottaa ajoittain vielä tunnistaa, minkälaisesta tapahtumasta on kysymys esimerkiksi kaupan päässä ja kuinka erilaiset kassatapahtumat näkyvät kirjanpidossa. Esimerkiksi hyvityksen luonteesta (päiväysvanha, markkinointihyvite, ostohyvite) riippuen tiliöidään maksusuorituksen vaikutus on eri tuloslaskelmalla. Aikataulullisesti saavutin viikolle asettamani tavoitteet.

5.1.1 Poistot ja poistoero

Viikon tutkittavasi aiheeksi nousivat poistot ja poistoeron muutos tilinpäätöksessä. Poistoeron purku on yksi yrityksen tuloksen suunnittelukeinoista tilinpäätöksessä. Poistoerolaskelma huomioi suunnitelman mukaiset poistot sekä EVL-poistot. Suunnitelman mukaisen poistojen lisäksi kirjataan lisäpoistoa eli poistoeroa, jolloin tulos on EVL- maksimipoistojen mukainen, Poistoero kertyy taseeseen tilinpäätössiirtojen kertymänä. Tätä kertynyttä varausta on mahdollista purkaa tuloksen parantamiseksi (Tilisanomat.fi)

Varasimme viikolla perehdyttäjäni kanssa neuvottelutilan, jossa kävimme läpi poistoeron liittyvää vientiä tilinpäätöksessä. Viikon aikana luin poistoihin liittyviä erilaisia ohjeistuksia ja lähdekirjallisuutta. Sisäisten ohjeistusten osalta tutkin kuinka kirjaus tehdään kirjanpitojärjestelmässä. Tähän liittyen löytyi erittäin hyvä ohjeistus, sillä työvaiheesta oli tehty Lync – videokoulutus. Koulutusmateriaalissa käytiin vaihe vaiheelta läpi, kuinka kirjaus tehdään järjestelmään ja kuinka haluttuun poistoeron muutoksen pienennykseen päästään.

Ensimmäisenä tarkastettiin, että poistoeroa on mahdollista pienentää kuluneelle tilikaudelle. Mikäli kirjanpidossa on suunnitelman mukaisten poistojen ja EVL-poistojen poistoista on kertynyttä ylipoistoa, niin on yrityksellä mahdollista tuloksen säätelykeinona purkaa kertynyttä poistoeroa eli tehdä alipoistoa. Poistoa voidaan pienentää enintään tilikauden suunnitelman mukaisten poistojen verran. Kokonaispoistot eivät saa muodostua negatiivisiksi.

Teknisesti poistoeron purku vaikutti ensin haastavalta, mutta selkeiden ohjeiden avulla kirjaus onnistui hyvin. Aiheena poistot ja poistoero jäi vielä pintapuoliseksi ja aion jatkossa tutkia aihetta lisää ja lukea ajankohtaisia artikkeleita. Keskustelua aiheeseen liittyen käydään esimerkiksi verotuksen kirjanpitosidonnaisuudesta, joka Suomessa on vahva, vaikka yritysverotuksessa yleissäännöstä tästä ei ole laadittu. Tulon veronalaisuus sekä vähennyskelpoisuus todetaankin elinkeinoverolain säännöksiin perustuen. Kuten aiemmin todettu enimmäispoistot (taulukko1.) on mahdollista tehdä verotuksessa vain, mikäli ne on myös tehty kirjanpidossa.

Taulukko3. Erittely elinkeinoverolain mukaisista maksimiprosenteista vuonna 2018 (Verohallinto)

Irtain kuluva käyttöomaisuus (koneet, kalusto ja muu niihin verrattavissa oleva irtainkäyttöomaisuus)	Enimmäispoisto 25 %
Myymälä-, tehdas-, varasto-, talous-, työpaja- ja muut näihin verrattavat rakennukset	Enimmäispoisto 7 %
Toimisto-, asuin- ja muut näiden verrattavat rakennukset	Enimmäispoisto 4 %
Kevyet rakennelmat	Enimmäispoisto 20 %

Seurantaviikon päätteeksi osaaminen poistojen osalta kehittyi niin teoreettisen osaaminen kuin tähän liittyvän teknisen järjestelmäosaamisen puolesta. Poistoeroa purettiin tilinpäätöksessä sentin tarkkuudella. Sisäisten ohjeistusten avulla vienti oli helppo, mutta ajallisesti vei melko paljon työaikaa. Sain tietoa myös, että kirjaus on mahdollista tehdä myös

toisella tavalla, mutta tällöin lopputulemaa ei saada sentin tarkkuudella sovittua etukäteen. Poistoeroa puretaan hyvin harvoin tilinpäätöksen yhteydessä, mutta ymmärrys tästä tuloksen järjestelykeinona on hyvä olla tiedossa.

5.2 Seurantaviikko 2

Toinen seurantaviikko 15.–19.10.2018 koostui kuukausikirjanpitoon liittyvistä puolivälin sekä loppuvaiheen tehtävistä. Tavoitteeksi viikolle asetin, että saisin kuukausiprosessin vietyä niin pitkälle, että saan ainakin osan asiakkaistani arvolisäveron ajettua. Näin kuun vaihteesta ei tulisi liian kiireinen ja asiakkaat saisivat kauden tuloksen tiedot ajoissa.

Viikon aikana kävin läpi asiakkaan kanssa tulevaan tilinpäätökseen valmistautumista ja muistilistaa tilinpäätökseen tarvittaviin täsmäytyksiin ja dokumentteihin liittyen.

Kuukausikirjanpidon osalta kuun puolella välissä tarkastin lomapalkkaan liittyviä kirjauksia. Ensimmäisenä tarkistin, että kauden palkat ovat kirjautuneet kirjanpitoon ja tilineuvojan tehtävänä on purkaa edeltävän kuun lomapalkkavelkakirjaus kaudelle. Palkanlaskenta tekee uuden päivitetyn lomapalkkakirjauksen ja näin ajan tasalla oleva lomapalkkavelka ohjautuu kullekin kuukaudelle ja kokonaisuudessaan oikeansuuruisena tilikaudelle.

Kuukauden työvaiheista kävin läpi lisäksi ostovelkojen tiliöintejä maksuliikenneohjelmassa, jonka jälkeen vein ostovelat kirjanpito-ohjelmaan. Otan talteen reskontraotteen, jonka täsmäytän kirjanpitoon. Mikäli ostovelat eivät täsmää, lähdän selvittämään mahdollisia erotuksia. Viikon aikana selvitin henkilökunnan virkistystoimintaan liittyviä verotuksellisia huomioita sekä kirjanpidollisia tiliöintiohjeistuksia. Sain kaksi syyskuun kirjanpidon kuukausiprosessin vietyä kokonaisuudessaan loppuun. Erilaisten täsmäytysten ja oikaisujen jälkeen tein arvolisäveroajon ja kommentoin kauden. Kauden kommentoinnin ja tuloksen sekä taseen analysoinnissa kehityksen koko ajan.

Viikon aikana saavutin asettamani tavoitteen ja kuukausiprosessi pysyi hyvin aikataulussa. Ostovelkojen käsittelyn osalta, huomasin jälleen osaamiseni kehittyneen erilaisten tiliöintien osalta ja muistan esimerkiksi ulkoa tilinnumeroita koko ajan enemmän. Tilikartta ja muistiinpanot ovat kuitenkin päivittäin aina käytössä ja tuovat tukea eri työvaiheisiin. Ongelmatilanteita tuli eteen verotukseen liittyvän asiakaskysymyksen osalta. Ratkaisin tämä perehtymällä verolakiin ja omaksumalla lain säädännöstä osa-alueet, jotka koskevat asiakasyritystä.

5.2.1 Henkilökunnan verovapaat edut ja verotus

Viikon tarkempaan tutkimista ja perehtymistä vaativat siis verovapaat henkilökuntaedut. Tein aihealueeseen liittyen pientä selvitystä viikolla, mutta samalla päätin tutustua ja lukea aiheesta laajemmin.

Henkilökunnalle tarjottavat erilaiset etuudet ja virkistystilaisuudet kuuluvat vuosittaiseen yrityksen toimintaan ja kirjanpidossa näihin liittyviä kirjauksia tehdään säännöllisesti. Monilta eri tahoilta saa tietoa virkistystoimintaan ja vähennyksiin liittyen, esimerkiksi virkistys- ja liikuntaseteleitä tarjoavia yrityksiä on paljon. Aiheesta löytyy lisäksi hyviä tiivistettyjä artikkeleita sekä blogikirjoituksia. Silmäilin ensin erilaisia lähteitä, joista sain hyvän kokonaiskuvan aihealueesta. Tämän jälkeen syvennyin verottajan antamiin ohjeistuksiin, jossa kuitenkin kaikkein se varmasti oikea ja ajan tasalla oleva noudatettava tieto löytyy. Keski-tyin ohjeistuksessa työntekijöiden omaehtoisten liikunta- ja kulttuuritoimintaan.

Omaehtoisten henkilökuntaetujen tarkoitus yrityksille on ylläpitää työntekijöiden työkykyä sekä motivaatiota, välittää positiivista työnantajakuva. Henkilökuntaedut eivät ole korvausta tehdystä työstä. Henkilökuntaetuja tarjotaan kaikille työntekijöille tasapuolisesti riippumatta heidän työsopimuksen muodosta (esimerkiksi määräaikainen tai osa-aikaisena työskentelevät kuuluvat yhtä lailla edun piiriin) tai heidän asemastaan. Työntekijä saa itse päättää hyödyntääkö etuuden vai ei. Työnantajalla on myös oikeus poistaa etuus, koska henkilökuntaetuuksia ei yleensä lasketa työsuhteen ehdoiksi. Kun kyseessä on työntekijän omaehtoinen liikunta- ja kulttuuritoiminta, on työnantajalla mahdollisuus tarjota 400 eurolla verovapaasti työntekijää kohden järjestettyä toimintaa. Esimerkiksi nykyisin tarjotaan työntekijöille paljon mahdollisuutta liikunta- ja kulttuuriseteleihin, jotka luetaan verovapaan virkistystoiminnan piiriin. Kyseessä voi myös olla myös järjestetty kuntosalivuoro, salivuoro joukkuepeleihin, sulkapallokentän varaus taikka uimahallivuorot. Kaikilla työntekijöillä tulee olla tällöin kuitenkin tosiasiallinen mahdollisuus päästä osallistumaan ja esimerkiksi varausvuoroja täytyy olla rajattu per työntekijä. Työnantaja voi myös varata työntekijöiden käyttöön, vaikkapa kausikortteja liikunta- ja kulttuuritapahtumiin tai järjestää teatterikäyn- tejä. Mikäli työnantaja korvaa kuittia vastaan työntekijän itse valitseman harrastuksen, luetaan tämä veronalaiseksi tuloksi. Eli työnantajan tulee määritellä edun järjestämistapa. Kuitenkaan esimerkiksi hierontaa ei lasketa omaehtoisen virkistystoiminnan etuuteen, jonka työntekijä voi lipukkeella käydä lunastamassa vapaa-ajallaan. Työnantaja voi kuitenkin muulla tavalla kustantaa hieronnan, esimerkiksi tilaamalla hieroja työpaikalle, ja näin ollen sisällyttää kulut virkistystoimintaan.

Tärkeintä omaehtoisen virkistystoiminnan järjestämiselle työntekijöille on siis, että toiminta on tarjolla kaikille tasapuolisesti, se täyttää tavanomaisen liikuntamuodon ja ei-kaupallisen kulttuuritapahtuman kriteerit ja että se on työnantajan määrittelemä aktiviteetti. Kirjanpidollisesti voidaan kulut kirjata sen jäädessä alle 400 euron per työntekijä yrityksen kauden kuluksi tulokseen, esimerkiksi virkistys- ja sosiaalikulujen tilille. Mikäli 400 euroa ylittyisi, tulisi ylimenevästä osuudesta ilmoittaa sitten palkanlaskentaan ja lisätä osuus työntekijän palkkakuluksi. Arvolisäveroa ei työnantaja voi kuitenkaan vähentää palvelun hankintahinnasta, sillä verovapaat henkilökuntaedut katsotaan yksityiseksi kulutukseksi. Joskin mikäli kyseessä on liikunta-aktiviteetti henkilökunnan virkistystilaisuuden yhteydessä, tällöin arvolisävero on vähennyskelpoinen (vero.fi).

Pääsin selvittämään tarkemmin omaehtoista henkilökuntaetuus asiaa asiakaskysymyksen kautta, sillä en täysin varmasti asiaa entuudestaan tuntenut. Aihealue oli helposti lähestyttävä ja sain aiheeseen syventymällä lisätietoa, joka auttaa minua jatkossa niin tiliöintien kuin neuvontaan liittyvissä asioissa.

5.3 Seurantaviikko 3

Kolmas seurantaviikko ajoittui ajankohdalle 22.–26.10.2018. Kuukauden vaihde alkoi lähestymään ja kirjanpidossa käsiteltävä kausi eli syyskuu tulisi saada pian valmiiksi. Tavoitteeksi asetin, että saan lähes kaikkien asiakkaideni arvolisäveroilmoitukset ajettua. Kuukauden vaihde on yleensä kiireisintä aikaa, sillä kuun viimeinen päivä täytyy saada tehtyä arvolisäveroajo kaikille asiakkaille. Arvolisäveroilmoitus lähtee tuolloin automaattisesti järjestelmästä Verohallinnolle. Varsinainen Verohallinnon viimeinen ilmoituspäivä ja maksupäivä ovat aina seuraavan kuukauden 12.päivä, mutta kuukausiprosessia noudattaen tavoiteaikatauluna arvolisäveroajolle on kuun viimeinen päivä.

Viikon aikana sain muutaman asiakkaan kauden jälleen valmiiksi. Ajoin arvolisäverot, lähetin tiedot ja kommentit kauden osalta asiakkaille. Viikon aikana tein henkilöauton kirjauksen yritykselle pysyviin vastaaviin. Henkilöauto on mahdollista kirjata myös toiminimillä ja henkilöyhtiöillä yrityksen taseeseen. Tärkeintä verotuksen näkökulmasta on työajojen osuus, jotta auto katsotaan osaksi liiketoimintaa. Kun yli puolet yrityksen ajoista on työajoa, voidaan auto lukea verotuksessa käyttöomaisuuteen. Arvolisäveroa auton ostosta tai henkilöauton kuluista ei saa kuitenkaan verotuksessa vähentää (Talousverkko.fi) Kirjanpidon kirjausta varten tarvitsen kauppakirjan sekä tarvittaessa esimerkiksi tiedot auton lainasta tai osamaksusuunnitelmasta.

Kävin loppuviikosta läpi myös VTP Oy:n laskutuksen, joka tehdään kerran kuussa, kun tieto laskutuksen valmistumisesta saadaan talousosastolta. Käyn läpi Procountor – ohjelmistolla vastuuasiakkaitteni laskutuksen jossa tarkistin, että laskurivit ovat oikein sekä tein tarvittavia muutoksia ja lisäyksiä.

Seurantaviikolla perehdyin myös arvopaperien käsittelyyn kirjanpidossa. Tein itselleni alkuvuikosta tavoitteen perehtyä arvopaperien käsittelyyn eri lähteiden ja asiantuntijakirjoitusten avulla. Koen saavuttaneeni tavoitteen siltä osin, että tutustuin aihealueeseen. Aihe on todella mielenkiintoinen, mutta myös hyvin laaja ja yhtä yksiselitteistä vastausta ei aina ole ja moni asia hyvin tulkinnanvarainen. Jatkan ehdottomasti aihealueeseen tutustumista jatkossa, syvennän osaamistani ja seuraan ajankohtaisia artikkeleita sijoituksiin ja arvopaperien käsittelyyn liittyen.

5.3.1 Arvopaperit vaihto-omaisuudessa

Seurantaviikolla tutkin osakeyhtiömuodon arvopaperien kirjausta vaihto-omaisuuteen. Arvopapereita on mahdollista kirjata pysyviin tai vaihtuviin vastaaviin. Sijoitustarkoitus määrittää sen, esitetäänkö arvopaperit pysyvissä vai vaihtuvissa vastaavissa. Vaihtuviin vastaaviin voidaan kirjata esimerkiksi kassaylijäämän sijoittamiseksi tehdyt arvopaperisijoitukset, kuten pörssiyhtiöosakkeet. Rahoitusarvopaperit voidaan realisoida nopeasti, maksuvalmiuden sitä vaatiessa. (S, Tomperi, 2017, 55.)

Arvopapereita on mahdollista kirjata kirjanpidossa vaihto-omaisuuteen tietyin ehdoin. Tällöin rahoitusarvopaperit on ostettu myymistarkoituksessa ja sijoitustuottoa tavoitellen. Arvopapereita käsitellään varaston tavoin ja kaikki myynnit sekä ostot luetaan liikevaihtoon, ei siis pelkkiä myyntivoittoja – ja tappioita kuten rahoitusomaisuudessa käsiteltäessä. Kirjanpitolaki määrittelee vaihto-omaisuuden seuraavasti “Vaihto-omaisuutta ovat sellaisinaan tai jalostettuina luovutettaviksi tai kulutettaviksi tarkoitetut hyödykkeet” (KPL 4:4 §).

Rahastoarvopapereita vaihto-omaisuudessa käsitellään samalla tavalla kuin muutakin vaihto-omaisuutta. Myynnit kasvattavat liikevaihtoa ja ostot pienentävät. Arvopapereita ei ole tarkoitus säilyttää pitkään, vaan myydään pääosin saman tilikauden aikana. Varaston muutos tilillä oikaistaan rahastonarvopaperit tilinpäätöksessä taseeseen. Arvopaperit kirjaetaan yleensä hankintahintaan. Mikäli tilinpäätöshetkellä markkinahinta on kuitenkin hankintahintaa alhaisempi, täytyy tehdä arvonalennuskirjaus. Arvonaleneminen pienentää tuloista varaston muutoksen kautta. Tilinpäätöksessä tämä arvonalennus on vähennyskelpoinen. Toisena vaihtoehtona on arvostaa arvopaperit käypään arvoon. Tällöin kaikki arvomuutokset sekä negatiiviset että positiiviset ovat veronalaisia ja vähennyskelpoisia

(EVL 27§). Toisaalta myös realisoimattomat arvonnousut toteutuvat tässä kirjaustavassa, todetaan taloushallintoalan blogissa (sijoitusyhtiö.net).

5.4 Seurantaviikko 4

Neljäs seurantaviikko ajoittui ajankohdalle 29.10. -2.11.2018. Viikon aikataulullinen tavoite olisi saada kaikkien vastuuasiakkaideni arvolisäveroajat tehtyä kuun viimeiseen päivään mennessä. Raportoinnin osalta aikataulutavoite oli viimeistään kuun ensimmäinen päivä, jolloin lähettäisin ja kommentoisin kauden. Tavoitteenani on ollut joka kuukausi kehittyä kauden kommentoinnin osalta lisää. Pyrin kommentoimaan mahdollisia muutoksia ja selvennän syytä tähän, mikäli. Yritän saada vaihtelua kuukauttaisiin kommentointiin, etten toista samoja asioita. Pyrin myös tiivistämään kommentointia ja löytää oleellimmat asiat, jotta kommentointi olisi mahdollisimman selkeä ja helppolukuinen.

Viikon aikana pysyin asettamassani aikataulullisessa tavoitteessa. Kuun viimeiset päivät olivat hyvin kiireisiä, sillä tein osalle asiakkaille kommentteja ja lähetin raporteja samaan aikaan kuin viimeistelin vielä toisten asiakkaiden kausia. Työvaiheet menevät tässä vaiheessa päällekkäin ja työn rytmitys on tärkeää hallita. Alkukuusta teen saman työvaiheen vuorotellen kullekin asiakkaalleni (muun muassa tunnuslukujen syöttö, myyntireskontra aineistot, lomapalkkakirjaukset). Loppukuun työvaiheissa keskityn enemmän viemään kauden loppuun yksi asiakas kerrallaan. Arvolisäveroajon jälkeen täytyy odottaa seuraavaan päivään, jotta päivitysajo tehdään ja raporteilla saadaan oikeat tiedot. Tässä odotusvaiheessa otan toisen asiakkaan loppukuun työvaiheita työn alle ja palaan seuraavana päivänä jälleen edeltävänä päivänä aloittamaani asiakkaaseen. Kehityn koko ajan työssäni tehokkuudessa ja tarkoitus on saada työ virtaamaan mahdollisimman sujuvasti.

Kommentoinnin osalta koin, että kehityin taas askeleen eteenpäin kauden jälkeen. Kuukauden ollessa hyvin kiireinen, täytyi kommentointiin käyttää kuitenkin rajallinen aika ja odotan jälleen, että seuraavassa kuussa pääsen tarkastelemaan valmistutunutta kautta. Kehitän koko ajan myös ammatillista termistöäni sujuvampaan muotoon. Asiat ovat tuttuja, mutta alan ammattisanaston omaksuminen tarvitsee harjoitusta. Kommentoinnissa olenkin ottanut tavoitteeksi kehittyä pikkuhiljaa, kun tutustun ja tunnen enemmän asiakkaideni liiketoiminnallisia erityispiirteitä. Mikäli yrityksellä on tilinpäätös tai välitilinpäätös, käydään kommentointi toki aina laajemmin läpi. Tilinpäätösten yhteydessä sovitaan tilinpäätöspalaveri, jossa tilikausi käydään kokonaisuudessaan tarkemmin läpi.

Viikon aikana selvitin muutamia kirjanpidollisia erityiskysymyksiä, johon hyödynsin kirjallisten lähteiden lisäksi yrityksen sidosryhmistä esimerkiksi talousasiantuntijan sekä tilipäällikön asiantuntemusta. Viikon aikana tein muuan muassa varastoon liittyviä kirjauksia, jossa varastoa siirretään kauppapaikasta toiseen. En ollut ennen vastaavia kirjauksia tehnyt, joten selvitin tähän liittyen oikeat tilit ja kirjaukset tilipäällikön kanssa. Varaston arvon selvitettyämme, itse kirjaus oli selkeä ja varastot saatiin ajan tasalle kirjanpidossa.

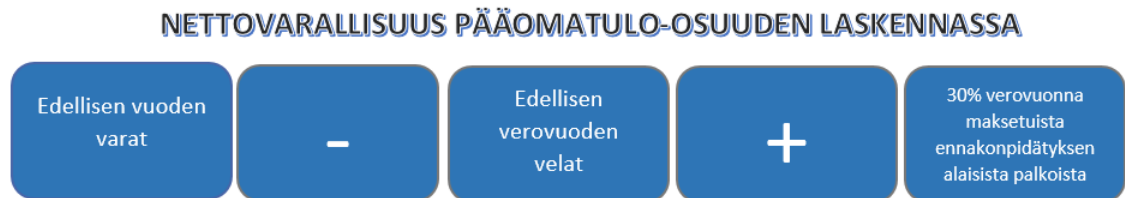
Aloitin loppuviikosta tilinpäätöksen laadinnan asiakkaalleni ja siihen liittyen tein erilaisia tilinpäätösvientejä ja täsmäytyksiä. Tilinpäätöstä varten saatiin valmistumaan laskennallinen raportti ja seuraavalla viikolla aloitan inventoidun varaston syöttämällä kirjanpitoon ja jatkan tilinpäätösvientien parissa. Viikon aikana selvitin asiakkaiden yhteydenottojen kautta esimerkiksi avoimessa yhtiömuodossa mahdollisuutta ottaa vapaaehtoisia vakuutuksia, kuten sairaskuluvakuutus. Henkilöyhtiössä yrittäjän on mahdollisuus saada palkkaa, joten myös yrittäjät ovat oikeutettuja myös veronalaisiin etuihin (tuloverolain 69 § mukaan) omistamaltaan yhtiöltä. Sairauskuluvakuutuksen osalta etu on verovapaa, kun palkansaajalle on järjestetty sama etu. Vakuutuksen tulee lisäksi olla verolain mukaisesti tavanomaisia ja kohtuullisia (Vero.fi)

Seurantaviikon aikana otin selvää toiminimen sijoituksiin liittyviä kirjanpidollisia sekä verotuksellisia ohjeistuksia ja sijoitusten vaikutusta nettovarallisuuteen. Huomaan selvittäessäni eteen tulleita kysymyksiä ja ongelmia, että monet asiat ovat tulkinnanvaraisia. Asiantuntijuutta on esimerkiksi verolakien tulkitseminen ja varmuus tehdä kirjauksia, joihin ei ole selkeää ohjeistusta. Pitkän aikavälin kehittymisen kohteenani onkin löytää varmuutta verolain lukemiseen ja lain tulkinnallisissa asioissa. Varmuus syntyy kokemuksen kautta sekä mitä enemmän asioista ottaa selvää, lukee kirjallisuutta ja seuraa esimerkkitapauksia ja verkostoituu kollegoiden kanssa.

5.4.1 Nettovarallisuus

Tulevat viikot ja kuukaudet ovat kiireisiä, sillä minulla on vähintään yksi tilinpäätös käsitellyssä kuukausittain joulukuun loppuun asti. Ennakkotilinpäätöksen valmistuttua, teen asiakkailleni verolaskelmat. Verolaskelmiin liittyy oleellisesti käsite nettovarallisuus. Seurantaviikon aikana tein selvitystä nettovarallisuuteen liittyen ja kävin keskustelua asian osalta. Tulevina kuukausina tulen tekemään useampia verolaskelmia yksityisliike ja henkilöyhtiöille. Seurantaviikon teoriaosuuteen halusin selvittää nettovarallisuuden määrittämistä näillä yhtiömuodoilla. Hyödynnän teoriaa tulevina kuukausina ja käyn läpi laajemmin aiheeseen liittyvää kirjallisuuslähteitä ja asiantuntijoiden kirjoituksia.

Elinkeinotoiminnan nettovarallisuuden avulla jaetaan yritystulo pääomatuloksi -ja ansiotuloksi. Nettovarallisuus on tärkeä luku pääomatulon laskennassa. Yrityksen nettovarallisuus määrittää osingon, tulo-osuuden ja jaettavan yritystulon pääomatulo-osuuden (Tilisanomat.fi) Nettovarallisuuden laskennan perustana on edeltäneen verovuoden nettovarallisuus.

Kuva2. Nettovarallisuus

Toiminimiyrittäjän eli yksityisliikkeen nettovarallisuuteen lasketaan mukaan elinkeinotoiminnan varat, kuten kalustot, kiinteistö, työkoneet, myyntisaamiset ja kassavarat. Henkilöauto voidaan lukea yrityksen nettovarallisuuteen, mikäli yli puolet ajoista on työajoa. Nettovarallisuudessa ongelmallisia on osa yrityksen varoista toiminimen kohdalla. Nettovarallisuuteen ei lueta lähdeverollisia tilejä, kuten esimerkiksi pankkitilin varat. Myöskään esimerkiksi vuokrahuoneistot, jotka verotetaan tuloverolain mukaan, eivät lisää nettovarallisuutta. Toiminimellä myös ylisuuri kassa tai sijoitustoiminta voidaan lukea elinkeinotoimintaan kuulumattomaksi. Elinkeinotoimintaan katsotaan helpoiten likvidit varat, jotka yritys on toiminnallaan ansainnut. Mitä lähempänä tilinpäätösajankohtaa sijoitus on tehty, sitä helpommin voidaan tulkita, etteivät varat kuulu elinkeinotoimintaan. Likvidien varojen määrittämisen arvioinnissa otetaan huomioon esimerkiksi elinkeinotoiminnan varovaisuusnäkökulma ja siitä aiheutuva likvidivaruksen tarve sekä paljonko yrityksen käteisvaroja on tarvittava määrä huomioiden toimintarytmin vaihtelut. Kun osakeomistuksilla ja osakerahastoilla toetaan olevan vain riittävä yhteys elinkeinotoimintaan, voidaan ne pääsääntöisesti lukea EVL- tulolähteeseen. Passiiviset ja pitkäaikaiseksi tarkoitetut sijoitukset, luetaan TVL-lähteeseen ja näin ollen ei lasketa nettovarallisuuteen. (Kukkonen & Walden, 2014, 23.) Tässä kohtaa voidaan huomata, että tulkinta mikä on pitkäaikaista ja luetaan TVL- tulolähteeseen, ei ole välttämättä suoraa vastausta vaan täytyy lähteä selvittämään tarkemmin sijoituksen luonne ja tarkoitus.

Henkilöyhtiössä nettovarallisuuteen ei taas sisällytetä yhtiön saamia yhtiömiehiltä. Henkilöyhtiön korollinen velka, joka on hankittu yhtiöosuuden hankkimiseen, vähennetään elinkeinotoiminnan varoista yhtiömiehen kohdalla. Summaan luetaan myös, mikäli yhtiömiehet ovat nostaneet yrityksestä palkkaa. Palkanmaksu avoimessa yhtiössä kannattaa

selvittää tapauskohtaisesti, onko se esimerkiksi verotuksellisesti edullista (Kukkonen & Walden, 2014, 29.). Yksityisliike ja henkilöyhtiöillä henkilökohtaiset varat ja velat luetaan tietenkin henkilökohtaiseen verotukseen, elinkeinotoiminnan ulkopuoliseksi. Tämä on se syy joka voi siihen, että ylisuuren rahoitusomaisuuden likviditeetin katsotaan kuuluva henkilökohtaiselle puolelle. (Tilisanomat.fi)

Nettovarallisuuden laskentaan liittyy myös erilaisia erityisäännöksiä:

- Rahoitusomaisuus: Saaminen määritellään nimellisarvoon. Muu rahoitusomaisuus hankintameno
- Arvonalennukset: Otetaan huomioon nettovarallisuudessa, mikäli ne voidaan verotuksessa vähentää.
- Vaihto-omaisuus: Hankintameno, vähennetty epäkuranttusmenot
- Käyttöomaisuus: Verotuksessa poistamaton hankintameno
- Pitkävaikutteiset menot: Jos varallisuusarvo, otetaan huomioon

Nettovarallisuus on siis verotuksen käsite, joten varat ja velat arvostetaan niiden verotuksellisiin arvoihin. (Tilisanomat.fi) Koen mitä enemmän aihealueeseen perehtyy ja teen tähän liittyviä kirjoituksia ja verolaskelmia, sitä tutummaksi asiat tulevat. Hyödynnän tulevana viikkoina käsittelemääni teoriaa nettovarallisuudesta verolaskelmia tehdessäni.

5.5 Seurantaviikko 5

Seurantaviikolla 5 työskentelin päivinä 5.-9.11.2018. Viikon ensimmäisen päivän työtehtäviin ja asettamaani tavoitteeseen kuului inventoidun varaston syöttö tilinpäätökseen. Inventoinnin viennit kirjanpitoon ja varaston kommentoinnit onnistuvat hyvin, vaikkei tätä työvaihetta kuukausittain tehdäkään. Pysyin aikataulussa ja pääsin tavoitteeseen tilinpäätöksen vientien osalta. Varaston kokonaisvaltainen ymmärtäminen ja syvempi analysointi ovat minulla vielä pitkän aikavälin tavoitteena. Syvempi tietotaito vaatii myös työkokemusta ja jonkin asian käsittelemistä ja tarkempaa perehtymistä (esimerkiksi kassajärjestelmään liittyvät koodit), jotta osaaminen kehittyy. Maanantain pidettiin palaveri ja kävin tilipäällikön kanssa tilinpäätöksiin liittyviä vientejä läpi.

Alkuviikosta jatkoin tilinpäätösvientien parissa. Jaksotin esimerkiksi siirtosaamisia ja –velkoja sekä aloitin tekemään palkkajaksotuksia. Tilinpäätös on ensimmäinen, jota teen itsenäisesti ja pyysin apua työkavereilta, mikäli kysymyksiä tuli vastaan. Koin päivän päät-

teeksi saaneeni lisää varmuutta erilaisten siirtosaamisten – ja velkojen kirjaamiseen, siihen mitä kirjataan sekä siihen mistä löydän tarvittavat tiedot. Mitä enemmän työstän nyt itsenäisesti, sitä enemmän varmuus, osaaminen kasvaa ja kehittyy.

Viikon puolessa välissä tavoitteena oli saada tilinpäätös mahdollisimman pitkälle, niin että arvolisäveroajo saadaan ajettua viimeistään kuun 12.päivään mennessä. Tilinpäätös saatiin hyvään tilanteeseen ja otin tavoitteekseni saada viimeistään perjantaina arvolisäveroajon. Tätä ennen olen myös yhteydessä sidosryhmiin Keskon päässä ja odotan tietoja, jotta saan lopulliset tiedot ja pystyn ajon tekemään. Keski viikko meni tilinpäätöksen parissa. Varasin työkaverini kanssa kokoushuoneen ja katsoimme yhdessä esimerkiksi tilinpäätöksen palkkajaksotuksia.

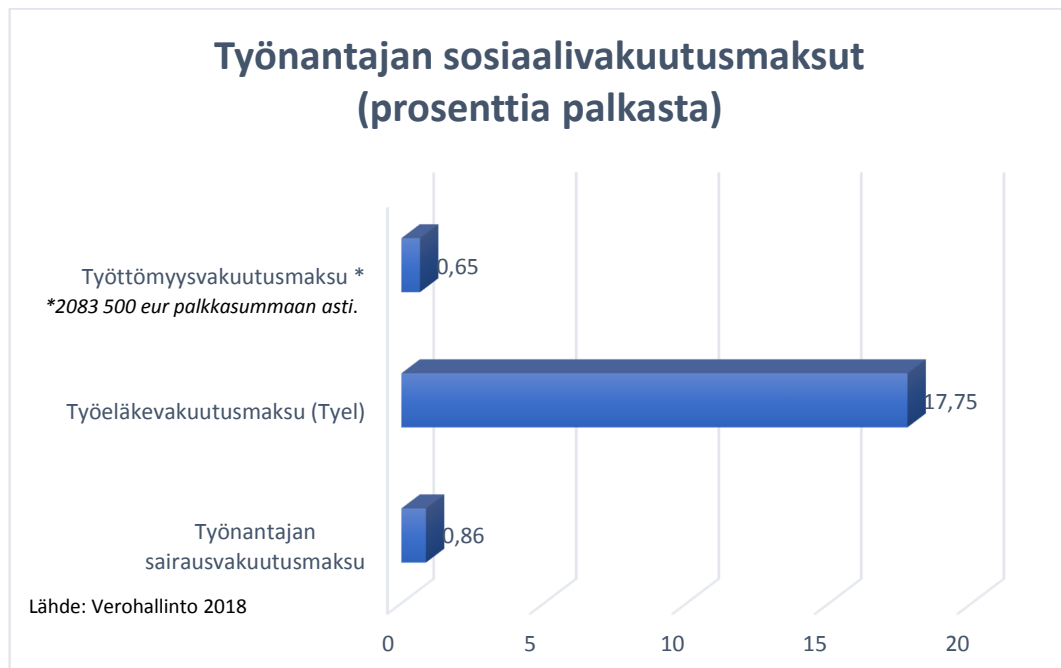
Loppuviikosta työskentelin tilinpäätöksen parissa ja sain arvolisäveroajon tehtyä. Jatkoisin loppupäivän lokakuun kuukausiprosessin parissa. Vein tiliotteita kirjanpitoon, jotta kuukausiprosessi ja tiliotteet pysyvät tavoiteaikataulussa. Viikon loppuun mennessä tavoite oli saada tilinpäätöskirjaukset ennakkotilinpäätöstä varten valmiiksi. Jatkoisin vielä palkkakirjausten parissa, mutta jaksotusten jälkeen sosiaalimaksujen-jaksotusprosentti osoittautui kuitenkin melko korkeaksi. Selvitin työkaverieni avustuksella mistä tämä johtuu. Asia saatiin loppupäivästä selvitettyä, mutta loput tilinpäätös viennit jäivät ensi viikon maanantaille. En päässyt aivan päivälle asettamaani tavoitteeseen, mutta onneksi ennakkotilinpäätökselle on annettu 15.päivä varsinainen aikataulutavoite, joten minulla on vielä seuraavan viikon alku mahdollista tehdä tilinpäätöstä eteenpäin.

Viikon aikana kehityin mielestäni tilinpäätösventien ja tarkistusten osalta. Mitä itsenäisemmin pääsen tekemään, sitä enemmän osaamiseni karttuu. Koen, että kun saan vielä muutamien tilinpäätöksen tehtyä täysin itse alusta loppuun asti, niin tekeminen varmentuu. Ongelmia eteen tuli palkkajaksotuksissa, joissa olin kaksi erilaista ohjeistusta ja toimintatapaa, jotka hieman sekoittivat työskentelyä. Työtovereilta kysymällä asiat selvisivät ja käytin tarpeeksi aikaa, jotta viennit saadaan varmasti oikein kirjanpitoon. Varmistelin esimerkiksi työttömyysvakuutusmaksujen kohdistumisen tilikaudelle, olemalla yhteydessä Työttömyysvakuutusrahastoon.

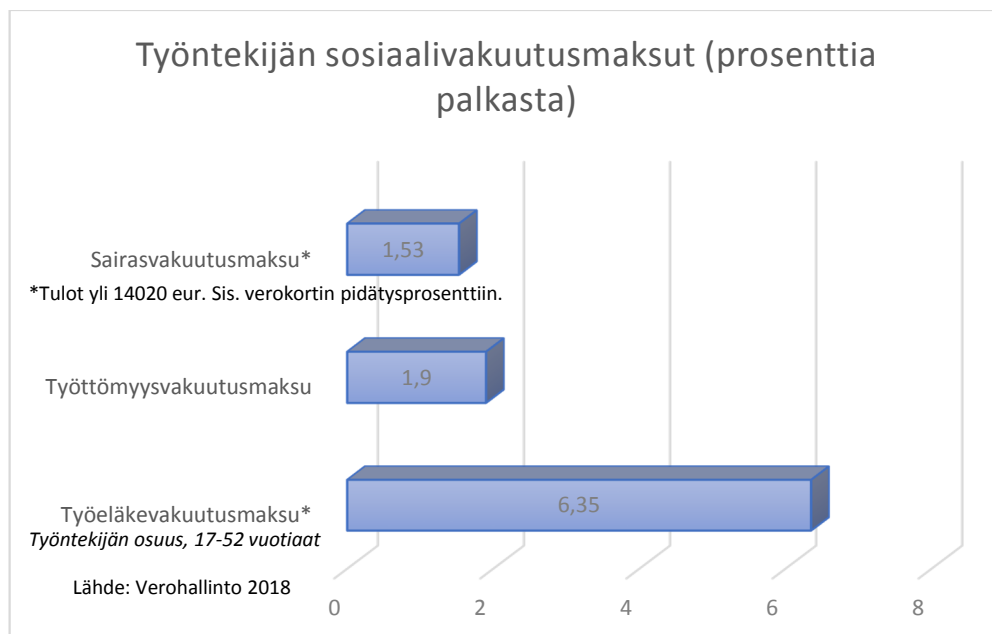
5.5.1 Henkilösivukulut ja kirjaukset

Viikon aikana käytin eniten aikaa henkilösivukulujen palkkajaksotukseen tilinpäätöksessä. Viikon aiheeksi nostin henkilösivukulujen kirjaukset vielä kokonaisuuden selkeyttämiseksi.

Työnantaja pidättää työntekijän bruttopalkasta ennakonpidätystä ja tilittää maksetusta palkasta tuloveroa. Työnantaja maksaa valtiolle sairausvakuutusmaksua, joka lasketaan prosentteina ennakonpidätyksen alaisista bruttopalkoista. Työnantajan laissa säädettyjä sosiaalimenoja Työelämaksu (TyEL), tapaturma- ja ryhmähenkivakuutusmaksut ja työttömyysvakuutusmaksut. Kuvioissa 5. ja 6. on havainnollistettu bruttopalkasta pidätettävät henkilösivukulujen osuudet.

Kuva 4. Työnantajan sosiaalivakuutusmaksut

Kuva 5. Työntekijän sosiaalivakuutusmaksut

Vakuutusmaksuja maksetaan yhdessä tai useammassa erässä arvioitujen palkkojen perusteella vakuutusyhtiölle vuosittain. Verottajan OmaVero – palvelun kautta ilmoitetaan seuraavan kuukauden 12.päivä ennakonpidätykset sekä sosiaaliturvamaksut. Henkilösivukulut jaetaan tuloslaskelmassa eläkekuluihin sekä muihin henkilösivukuluihin. Muut henkilösivukulut kattavat sosiaaliturvamaksut sekä välittömästi palkkaan liittyvät menot. Palkkamenoja kirjataan useille eri tileille esimerkiksi eläkemenot, sotumaksut, muut sosiaalimaksut, päivärahat sekä kilometrikorvaukset. Palkan maksun yhteydessä perittäviin sekä myöhemmin tilitettäviin eriin tarvitaan myös velkatilejä, kuten ennakonpidätysvelkatile, sotuvelka- ja jäsenmaksuvelkatile. Palkkatilin kirjaus muodostuu bruttopalkanmäärästä. Bruttopalkasta pidätetyt osuudet kirjataan velaksi sekä osa työntekijän osuuksista eläke- ja työttömyysvakuutusmaksuista kirjataan menotilin hyvityksenä tai velkana.

Työnantajalla on oikeus pidättää työntekijän palkasta osuudet eläke- ja työttömyysvakuutusmaksuista. Kirjanpidossa maksuja voidaan käsitellä kirjanpidossa esimerkiksi seuraavasti:

- Eläke- ja työttömyysvakuutusmaksaminen kirjataan menotilin veloituksiksi. Kun palkka maksetaan, kirjataan työntekijänosuus hyvitykseksi. Tällöin tilinpäätöksessä tilille jää työnantajan osuus.
- Eläke- ja työttömyys vakuutusmaksut kirjataan kahdelle menotilille, työnantajan sekä työntekijän osuudet. Kun palkka maksetaan, kirjataan työntekijöiden osuus tilin hyvitykseksi (työntekijän tilillä ei tilinpäätöksessä saldoa).
- Työntekijöiden osuutta on mahdollista käsitellä myös velkatilillä. Tällöin menot kirjataankin tilikauden aikana arvion perusteella ja oikaistaan tilinpäätöksellä suoriteperusteiseksi. (Ihantola & Leppänen, 74)

Tilineuvojan työssä tilinpäätökseen jaksotetaan TyEL-maksut ja sosiaalivakuutusmaksut. Sidosryhmänä tässä on tärkeä palkkahallinto, joka on tehnyt palkkoihin liittyvät kirjaukset tilikaudelle. Tilineuvoja tekee tilinpäätökseen liittyvät viennit. Tilikaudelle selvitetään tilikaudelle kohdistuvat TyEL-maksun alaiset palkat ja tarkistellaan mitä maksuja on tulossa, jotka kuuluvat tilikaudelle ja mitä maksuja on maksettu sekä jaksotetaan tarvittaessa arviolaskut. Erilaisten prosenttiosuuksiin perustuvien laskureiden avulla pystyn tarkistamaan ja laskemaan kuinka paljon TyEL- ja sosiaalimaksuja kuuluu tilikaudelle kohdistua.

Seuraaviin tilinpäätöksiin sain nyt palkkajaksotusten jälkeen selkeyttä, kun sain oikeat työvälineet ja kertosin vielä kokonaisuuden. Minulla on useampi tilinpäätös tulossa ja odotan jo mielenkiinnolla, että pääsen henkilösivukulut jaksottamaan.

5.6 Seurantaviikko 6

Seurantaviikko 6 osui ajankohdalle 12.–16.11.2018. Alkuviikon tavoitteena oli saada ennakkotilinpäätös valmiiksi ja viikon tavoitteena päästä työstämään kuukausiprosessia eteenpäin. Lisäksi tavoitteena oli saada osakeyhtiön veroilmoitus lähetettyä sekä sovittua tilintarkastuksesta.

Alkuviikosta tein henkilösivukuluihin liittyvät kirjaukset loppuun tilinpäätöksessä. Kirjasin lyhytaikaisen lainan osuuden seuraavalle tilikaudelle, tarkistin taseen tilit ja poistokirjauksia. Ennakkotilinpäätös valmistui ja tiistaina, kun tiedot olivat päivittyneet, valmistelin raportit ja lähetin tiedot eteenpäin asiakkaalle. Tiedossa oli, että toimintavarausta tehdään mahdollisesti vielä tilinpäätökseen. Teen seuraavalla viikolla verolaskelmat ja toimintavarausta katsotaan tämän perusteella. Muita työtehtäviä alkuviikolla oli esimerkiksi vuoden 2017 verotuspäätösten tarkistaminen ilmoitettuun.

Keskiviikkona osallistuin koko päivän kestävään työpajaan, jossa tutkittiin muun muassa Lean-johtamismallia. Lean on johtamisfilosofia, joka perustuu turhien toimintojen poistamiseen ja toiminnan sujuvuuteen, niin sanottuun flow-tilaan. Toimimme päivän pienryhmissä ja tutkimme työvaiheitamme ja työskentelyämme. Päivä oli mielenkiintoinen ja koin, että pääsin tutkimaan omaa toimintaani syvällisemmin. Oli todella antoisaa myös päästä keskustelemaan koko päivän työryhmissä ja kuulla mietteitä työtavoista. Oman työskentely kannalta löysin puolia, joihin tarvitsen tukea sekä esimerkiksi teknistä apua järjestelmän kanssa, joka minulle vielä melko uusi. Otan tavoitteekseni seurata työskentelyäni jatkossa sekä tarkastelen, kuinka kauan käytän aikaa eri vaiheisiin. Seuraan työskentelyäni Lean- näkökulmasta jatkossa ja yritän miettiä työn sujuvuutta. Lean- johtamiseen kuuluu erilaisia vaiheiden ja osa-alueiden tunnistamisia. Yksi näistä on tunnistaa pullonkaulat, eli kohdat missä toiminta hidastuu. Ensin täytyy tunnistaa prosessi, jotta erilaisia pullonkauloja päästään havaitsemaan (Modig, N & Åhlström, P, 37) Lean – johtamisfilosofiaan kuuluu myös arvon määrittäminen asiakkaan näkökulmasta, pyritään aitoon asiakaslähtöisyyteen. Vahvan asiakaspalvelutaustan omaavana, koen tämän ajattelun merkittävimpanä tekijänä. Tilineuvojan työ perustuu lakisääteiseen kirjanpitoon tarjoten asiantuntemusta ja neuvontaa asiakkailleen. Mistä tilineuvojan hyvä palvelukokemus muodostuu? Mitkä asiat

tuovat arvoa asiakkaillemme? Näihin kysymyksiin tulen palamaan vielä seurantaviikkojen aikana.

Loppuviikosta vein kuukausiprosessia eteenpäin. Selvitin viitesuorituksia, joita myyntireskontra ei pystynyt tunnistamaan ja tein erilaisia täsmäytyksiä. En päässyt sairastelun takia tavoitteeseen kuukausiprosessin osalta, vaan seuraavalla viikolla täytyy kiristää työtahtia. Perjantaina varasimme perehdyttäjäni kanssa kokoustilan ja teimme osakeyhtiön veroilmoitusta. Veroilmoituksen lähettäminen menee kuitenkin myös seuraavaan viikkoon aikataulukkiireistä ja selvitettävistä asioista johtuen. Viikon aikana kartutin osaamisesta veroilmoitukseen liittyvän sähköisen ohjelmiston osalta, jota kautta voidaan suoraan lähettää veroilmoitukset verohallintoon.

5.6.1 Toimintavaraus

Tilinpäätöksen valmistuessa, tilineuvojan työnkuvaan kuuluu myös verolaskelmien tuottaminen. Tulen laskemaan pian toimintavarausta ja tulevina viikkona aihe on ajankohtainen. Seurantaviikolla nostin tutkittavaksi aiheeksi toimintavarauksen, jotta pääsen perehtymään teoriaan etukäteen.

Toimintavaraus on vapaaehtoinen varaus, jonka avulla verotettavaa tuloa on mahdollista siirtää verotettavaksi myöhemmin toisena vuonna. Toimintavarauksella yritys voi pienentää tulosta ja varautua tulevaisuudessa esiin tuleviin riskeihin. Toimintavaraus voidaan tehdä, mikäli verovuonna on maksettu ennakonpidätyksen alaisia palkkoja. Kun toimintavaraus kirjaus on tehty kirjanpidossa, on se mahdollista vähentää verotuksessa. Toimintavarauksen voi tehdä liikkeen- tai ammatinharjoittaja. Toimintavaraus säilyy kirjanpidossa, kunnes varaus puretaan. Tällöin varaus merkitään tuloksi. Toimintavarauksella on määriteltäviä enimmäismääriä, jonka suuruus voi olla enintään 30 % ennakonpidätyksen alaisista palkoista, jotka on maksettu 12 kuukauden aikana ennen tilikauden päättymistä. Esimerkiksi mikäli tilikausi olisi 1.11.2017–31.10.2018, niin toimintavaraus lasketaan tältä samalta ajalta maksettujen palkkojen perusteella. Toimintavarausta on seuraavina tilikausia mahdollista kasvattaa, mikäli palkkojen määrä kasvaa. Jos palkkojen määrä pienenee tulevina vuosina, niin tulee toimintavarausta myös suhteessa pienentää. Mikäli elinkeinotoiminta lopetetaan tai yhtiömuoto muutetaan osakeyhtiöksi, niin toimintavaraus tulee purkaa (Verohallinto 2018)

Tulossäätely on tarpeellista yksityisillä liikkeenharjoittajilla. Verolaskelmien avulla saadaan selville pää- ja ansiotulo-osuudet, lasketaan nettovarallisuus sekä selvitetään kuinka paljon toimintavarausta olisi mahdollista kirjata. Ansiotuloverotus on progressiivinen, jolloin

tulojen vaihtelu vaikuttaa verojen kokonaismäärään. Verotuksellisesti tasainen tulo on hyvä yrittäjille, jolloin toimintavaraus on hyvä vaihtoehto tulossäätelyyn. (Tilisanomat 2018)

5.7 Seurantaviikko 7

Seurantaviikko 7 asetui aikavälille 19.–23.11.2018. Alkuviikosta vein kuukausiprosessia eteenpäin ja kävin läpi kuun ostovelat kaikkien asiakkaiden kohdalla. Joka kuukausi laskut ja kirjaukset vaikuttavat tutummilta ja on mukavaa huomata tuntevansa entistä paremmin asiakkaiden yritystoimintaa ja kauden tapahtumia.

Alkuviikon tavoitteena oli päästä ajamaan arvolisävero ainakin kahdelta asiakasyritykseltä. En tavoitteeseen viikon päätteeksi aivan päässyt, sillä käytin aikaa syyskuussa päättyneen tilinpäätöksen verolaskelmiin sekä jouduin olemaan poissa yhden työpäivän. Koen oppivani ja kehittyväni koko ajan lisää, mutta alussa harvemmin käytettävien järjestelmien kanssa menee aikaa, kun varmistaa ohjeista ja joutuu muistelemaan erilaisia toimintoja. Tein verolaskelmia toiminimi ja henkilöyrityksille. Kävin läpi laskelmia perehdyttäjäni ja talousasiantuntijan kanssa. Torstaina tein itsenäisesti verolaskelman henkilöyritykselle. Aiheesta ja verosuunnitteluohjelman käytöstä löytyi hyvä koulutustallenne, joten tutustuin vielä itsenäisesti ohjelman käyttöön rauhassa, vaikka se veikin enemmän aikaa. Sain verolaskelmat valmiiksi ja esitin asiakkaalle eri vaihtoehtoja toimintavaruksen osalta. Pysyin palaamaan seurantaviikon 6 teorian ja hyödyntämään tätä työssäni. Perjantaina yrityksessämme järjestettiin tyky-päivä, joten työpäiviä seurantaviikolla minulla oli vain muutama.

Viikon aikana kehityin verolaskennan osalta ja erityisesti opin käyttämään sekä analysoidaan verosuunnitteluohjelmaa. Kuukausiprosessissa olen jäänyt tässä vaiheessa aikataulusta jälkeen, joten seuraavana viikkona keskityn ensin heti kuukausiaineiston valmistamiseen ja raportoimiseen asiakkailleni. Aikataulullisesti haasteellista on tietojen sisäistäminen ja työssäoppiminen muun työn ohella. Olen kuitenkin ottanut aikaa ja keskittynyt, että opin asiat kerralla, joten seuraavissa pian eteen tulevien tilinpäätösten yhteydessä työskentelyni on jo tehokkaampaa ja nopeampaa.

5.7.1 Ammatin – ja liikkeenharjoittajan sekä henkilöyhtiön verotus

Viikon aikana syvennyin verolaskelmiin ja tulevina viikkoina minulla tulee olemaan jälleen toiminimi – ja henkilöyhtiön verolaskelmat työtehtävänä, kun ennakkotilinpäätös ennen veroja ja varauksia valmistuu. Kertaan vielä etukäteen, ammatin- ja liikkeenharjoittajan- ja henkilöyhtiön verotukselliset pääkohdat.

Yritystulo jakaantuu pääoma- ja ansiotuloksi. Pääomatulo-osuus saadaan edeltäneen vuoden nettovarallisuudesta, joka vastaa 20 % tuottoa. Pääomatulon verokanta on 30 % 30 000 euroon asti. Määrän ylittäneen pääomatulo osuus verotetaan 34 % mukaisesti. Ansiotulo-osuuden verotus tapahtuu progressiivisesti. Mikäli oma pääoma olisi negatiivinen tai nolla, verotetaan yritystulo kokonaisuudessaan ansiotulona.

Ammatin- ja liikkeenharjoittajan on mahdollista valita pääomatulo-osuudeksi määrän, joka vastaa 10 % tai 0 % nettovarallisuudesta. Huomioitavaa on, että omaisuuden luovutusvoitto voi olla myös pääomatuloa, esimerkiksi kiinteistöjen ja arvopaperien luovutuksesta saadut voitot. Tällöin luovutusvoitto voikin täyttää pääomatulo-osuuden kiintiön ja yritystulo verotetaan progressiivisesti ansiotulona. Yrittäjäpuolisoiden verotus ammatin – ja liikkeenharjoittajan osalta jaetaan työpanosten mukaisessa suhteessa. Lähtökohtana työpanokset arvostetaan yhtä suuriksi. Liikkeen- tai ammatinharjoittaja voi siirtää elinkeinotoiminnan varoja yksityiskäyttöön. Yksityisottoja pystyy tekemään enemmän, mitä on sijoitettu liiketoimintaan. Yksityisottoja ei seurata tulona. Yksityisotoilla voi olla kuitenkin vaikutusta lainan korkojen vähennysoikeudessa. Usein liikkeenharjoittajalla on käytössä sama käyttöomaisuus yksityispuolella kuin elinkeinotoiminnassa. Tällöin menot joudutaan jakamaan yksityistoiminnan ja elinkeinotoiminnan menoiksi. Yksityistalouden menoja ei voi vähentää elinkeinotoiminnan verotuksessa. (Verotieto, 90)

Avoimen ja kommandiittiyhtiöiden tulo jaetaan osakkaille verotettaviksi. Pääomatulo- ja ansiotulo-osuuksien rajat ovat osakkaille saman suuruiset yritystulosta kuin liikkeen- ja ammatinharjoittajalla. Pääomatulo-osuus yhtiömiehillä on aina 20 % vuotuinen tuotto laskettuna nettovarallisuudesta edellisen verovuoden päätyessä. Voitto jaetaan yhtiösopimuksen perusteella. Yhtiön varoihin ei lueta saamia osakkailta. Kommandiittiyhtiössä äänettömän yhtiömiehen osuus yhtiön varoihin, on pääsääntönä hänen sijoittamansa yhtiöpanos. Yksityisotoista ei synny verotuksen alaista tuloa (Verotieto, 91)

Työssäni käsittelen tilikausia, jotka ovat useimmiten verovuodesta poikkeavia. Verovuosi määräytyy aina sen vuoden mukaan, jolloin tilikausi päättyy. Alkuvuonna päättyneellä tili-

kaudella voidaan laskea hyvin tarkkaa, kuinka paljon ennakkoveroa tulee maksaa. Loppuvuoden tilikaudella on hyvä tarkistaa ennakkoverojen riittävyys, mikäli esimerkiksi suurempia muutoksia liiketoiminnassa olisi tullut. Mikäli ennakkoverot eivät riitä kattamaan tilikaudelta muodostunutta veroa, haetaan lisäennakkoa. Lisäennakolla täydennetään siis maksettuja ennakkoveroja verovuoden jälkeen. Kirjanpitoon kirjataan laskennallinen verosääminen tai – velka.

Verolaskelmien teko ei ole vaikea työvaihe, kun ennakkotilinpäätös on valmistunut. Alussa eri yhtiömuotojen samanaikainen käsittely on tuonut haasteita, mutta tällöin täytyy vain muistuttaa ensi itselle selväksi yhtiömuodon verotukselliset erityispiirteet. Olen päässyt tilineuvojana aloittamaan nyt uusia tilikausia ja kirjaamaan verojaksotuksia. Keväällä tehdään veroilmoitukset ja myöhemmin tarkastan vuoden 2018 verotuspäätösten valmistuttua veroilmoitukset ja verojaksotukset toiminimillä. Kun saan itse tehtyä tilikauden alusta loppuun ja kun verovuosi pyörähtää läpi, niin tällöin pääsen tarkastelemaan ja täsmäyttämään omia tekemiäni kirjauksia.

5.8 Seurantaviikko 8

Seurantaviikko 8 oli ajankohdalla 26.–30.11.2018. Alkuviikon tavoitteena oli saada jälleen arvolisäveroajat ajettua asiakkaille, joissa olin jäänyt jälkeen aiemmin asettamastani aikataulusta. Työvaiheina on kuukausiprosessin loppuvaiheen työtehtäviä. Tarkistukset ja kirjausten läpikäynti ovat hyvin merkittävässä asemassa. Tein poistokirjauksia, täsmäytin tasetilejä, kävin läpi kauden tuloksen ja ajoin arvolisäveron. Pääsin nyt kuukausiprosessissa jälleen aikatauluun. Alkuviikosta lähetin myös osakeyhtiön veroilmoituksen tyvijärjestelmän kautta Verohallinnolle ja aloin koota tilinpäätösmappia. Ongelmia eteen tuli työvaiheissa, joita en ole vielä VTP Oy:ssä työskennellessäni ollut aiemmin tehnyt. Esimerkiksi kuinka tapahtuu veroilmoituksen lähettäminen käytännössä tyvijärjestelmän kautta. Erityisesti järjestelmien kanssa tarvitsen vielä työkaverien tai perehdyttäjän ohjeistusta. En ole aiemmin vielä tehnyt tasekirjaa tai koonnut tilinpäätösmappia. Näihin työvaiheisiin tulen tutustumaan tarkemmin viikon aikana.

Viikon aikana huomasin kahteen kertaan tehdyn palkkakirjauksen, joka vei aikaa ja joudun olemaan palkanlaskentaan yhteydessä. Työn sujumuuden pysäytys tulee, kun joudun vielä miettimään voiko tositteen peruuttaa vai onko sillä vaikutusta laajemmin. Kun kerran asian selvittää, niin tietää seuraavalla kerralla kuin kyseinen ongelma ratkaistaan. Sain lisää arvolisäveroja ajettua, mutta kommentoinnit jäivät vielä loppuviikkoon. Koen kehittäneeni päivän aikana jälleen ymmärrystä laajemmin ja osaan ratkaista nyt, mikäli eteen tulee vastaavia tilanteita, joita jouduin päivän aikana läpikäymään.

Loppuviikosta valmistuivat raportit ja vein kuukausiprosesseja loppuun useamman osalta jälleen lähettämällä raportteja kommentoimalla. Vielä oli kahden asiakkaan osalta kirjauksia tekemättä perjantaille, sillä kaudelle löytyi lisää poikkeavia kirjauksia, joita jouduin selvittämään. Lisäksi täsmäyttäessä ostovelkojen reskontraote ei täsmännyt kirjanpidon saldoon. Ongelmaksi muodostui, että aiemmin minulla ei ole ostovelkojen saldossa ollut eroavaisuuksia. Selvitin asiaa ja lopulta syyksi selvisivät laskujen virheelliset eräpäivät. Viikolla kävin läpi myös tilinpäätökseen tarvittavien asiakirjojen valmistelun.

Kävin asiakkaan kanssa puhelimitse läpi tilinpäätökseen vaadittavia tositteita. Samalla keskustelua käytiin myös kausiraportoinnin kommentointiin liittyen. Oli mukava saada palautetta, mikä on hyvää ja mitä tietoa toivottiin lisää. Hyvä palvelu lähtee aina asiakkaan tarpeista ja näihin pyritään tarjoamaan ratkaisua.

Seuranjakson loppuksi kehityin jälleen kuukausiprosessin osalta. Mitä useammin saan kausia aina valmiiksi, sitä tutummaksi ja varmemmaksi työskentelyni muodostuu. Lisäksi opin selvittämään kirjanpidossa ostovelkoja, mikäli täsmäytyksessä eroavaisuuksia. Mikäli esimerkiksi reskontraotteelta ei heti ole nähtävissä poikkeavaisuutta, voidaan kirjanpidon viennit viedä Excelliin ja selvittää kirjanpidon avoimet laskut ja verrata poikkeavuutta maksuliikenneohjelman otteeseen. Täsmäyttämisen perusteet voidaan opettaa, mutta ammattitaito tulee kantapään kautta vuosien työn jälkeen. Täsmäytystilanteet vaihtelevat, jonka vuoksi täsmäytystä on vaikea oppia valmiiksi. (Tilisanomat.fi) Opettelen vielä tunnistamaan täsmäytyksiä ja vientejä, joiden tulee olla tarkkoja sentilleen. Ja toisaalta tunnistamaan mihin ei kannata resursseja liikaa käyttää.

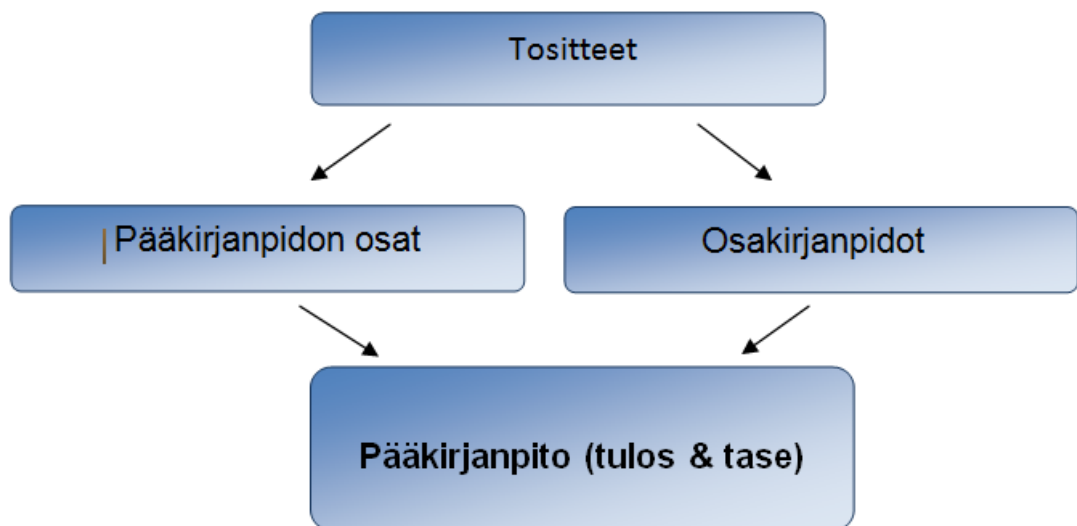
5.8.1 Tilinpäätöksen laatiminen

Tulevina viikkoina tulen kokoamaan tilinpäätöksen valmiiksi tilintarkastusta varten. Olen tehnyt useamman tilinpäätöksen ennakkotilinpäätöksen asti, mutta nyt seuraavana työvaiheena tulee olemaan tasekirjan tekeminen ja tilinpäätösdokumenttien kokoaminen tilinpäätösmappiin. Kirjanpito tapahtuu nykypäivänä pääosin sähköisesti, käyn vielä läpi kirjanpidon teknistä toteutusta ja mistä osista tilinpäätös muodostuu.

Yrityksen tilikaudesta laaditaan tilinpäätös, jossa selviää yrityksen tilikauden tulos ja varallisuusasema tilinpäätöshetkellä. Kirjanpitolain mukaan ”Tilinpäätöksen tulee antaa oikea ja riittävä kuva toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta olennaisuusperiaatteen mukaisesti ottaen huomioon kirjanpitovelvollisen harjoittaman toiminnan laatu ja laa-

juus” (KiLa 3 luku, 2 §). Tilinpäätös muodostuu tuloslaskelmasta, taseesta, rahoituslaskelmasta sekä liitetiedosta. Tilinpäätös tulee allekirjoittaa ja päivätä. Toimintakertomus on myös tilinpäätöksen osa, mutta ei ole pakollinen mikro- ja pienyrityksillä.

Tilinpäätös on kirjanpitäjän lopputuote, joka on muodostunut tilikauden vienneistä sekä tilinpäätöksen asiakirjoista. Tilinpäätös tulee laatia huolella ja ammattitaidolla. Tilinpäätöksen laatijan kannattaa noudattaa huolellisuutta esimerkiksi vuosiluvuissa, oikeinkirjoituksessa, laskukaavoissa muotoilun selkeydessä sekä laadintaperiaatteista, huomauttaa Suomen Tilintarkastajat blogissaan. Tilintarkastaja katsoo, että tase-erittelyt ja liitetositteet on laadittuna. Näiden tulee olla selkeitä, riittävän yksityiskohtaisia, sisältää tarpeeksi informaatiota ja kirjausketju todettavissa helposti. Kuviossa4. Ilmaiset kirjausketju, eli tositteet johtavat pääkirjanpitoon tapahtumakohtaisten pääkirjanpidon osien tai osakirjanpidon yhdistelmä siirtojen kautta.

Kuva7. Kirjausketju

Kirjanpitolakimuutos 1.1.2016 alkaen jälkeen ei vaadi enää nidottua tasekirjaa. Tilinpäätösasiakirjoja ei tarvitse lain mukaan enää tulostaa paperille ja sitoa kirjaksi. Varsinaisesta tasekirjasta ei siis enää puhutakaan vaan tilinpäätöksestä ja asiakirjasta. Tilinpäätös on mahdollista toteuttaa täysin sähköisesti, sillä sähköinen allekirjoituskin voidaan tehdä ja arkistoida.

Kirjanpito VTP Oy:ssä toimii täysin sähköisesti tilinpäätöstä lukuun ottamatta. Tilineuvoja tekee asiakkailleen tilinpäätösmapin, joka kootaan tulosteista ja nidotusta tilinpäätöksestä.

Tilintarkastajalle lähetetään myös sähköisesti materiaalia etukäteen. Uusien järjestelmien ja toimintatapojen muutos vielä aikaa, mutta kokonaan sähköisesti toimiminen on mahdollista yritysten kirjanpidossa. Koen, että aloittelevana tilineuvojana minulle mapin kokoamisesta on hyötyä kokonaisuuden kannalta. Mitä enemmän tulen käsittelemään ja valmistelemaan tilinpäätöksiä, sitä selkeämmin tiedän mitä asiakirjoja sekä tositteita tulen tarvitsemaan tilinpäätöksessä. Tilineuvojilla on erilaisia käytäntöjä tilinpäätösmapin kokoamisessa. Osa tallentaa tilinpäätöksen tositteet sähköisesti ja tulostaa mappiin kaikki lopuksi kerralla, osa taas tulostaa ja mapittaa tositteet sitä mukaan, kun tilinpäätösvientejä tehdään. Olen itse todennut toimintatavoista minulle paremmin sopivan, että tulostan sitä mukaan kun teen tilinpäätösvientejä ja tulostan tase-erittelyjä läpi kerralla, jotta kokonaisuus pysyy selkeämpänä ja tilinpäätösmappi valmistuu samalla pikkuhiljaa.

Tilinpäätöstä laatiessa kannattaa seurata myös, että kokonaisuus on looginen, esimerkiksi seuraavia asioita on hyvä tarkastella, että:

- tase ja tulos ovat loogisia edeltävään tilikauteen nähden
- tase menee tasan
- miten oma pääoma kehittyy
- täsmääkö tuloslaskelman varaston muutos taseen puolella vaihto-omaisuuden muutokseen
- täsmää tuloslaskelman tulos omaan pääomaan
- henkilösivukulujen suhde palkkoihin ovat oikeasuuruisia
- tilinpäätös antaa realistisen kuvan yrityksen tilanteesta

(Suomen Tilintarkastajat ry)

5.9 Seurantaviikko 9

Työskentelin seurantaviikolla 9 ajalla 3.-7.12.2018. Alkuviikon tavoitteena oli kuukausiprosessin vieminen loppuun, jotta pääsen keskittymään ainoastaan lokakuusiin tilinpäätöksiin. Maanantaina sain raportit valmiiksi ja lähetin kommentit. Pidemmän ja jatkuvana tavoitteena minulla on ollut kuukausittaisin kehittyä kommentoinnissa, mutta tässä kuussa kii-reestä johtuen työskentelin tottumallani tavalla, kauden olennaisia muutoksia tarkastellen. Loppuviikon tavoitteena minulla oli ainoastaan keskittyä tilinpäätösten eteenpäin viemi-seen. Tässäkin vaiheessa kuun 12.päivän arvolisävero ilmoitus on takarajana. Arvolisäve-roon vaikuttavat kirjaukset on siis saatava tehtyä ennen tätä.

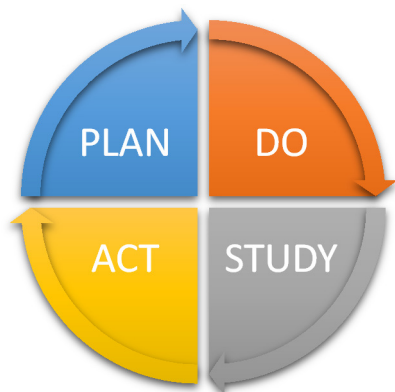
Alkuviikosta pääsin syöttämään toiselle asiakkaalle inventoidun varaston ja kommentoi-maan varastoeron laskennalliseen verrattuna. Päätinkin toimintatavan osalta olevan hel-pompimpi keskittyä tekemään ensin toinen ja sitten siirtyä toiseen tilinpäätökseen kuin yrittää

tehdä samanaikaisesti kahta, vaikka tekisikin samoja työvaiheita. Tein tilinpäätöksen jaksoituksia, täsmäytyksiä sekä sain tilinpäätöksen siihen vaiheeseen, että olin Keskon sidosryhmiin yhteydessä. Toinen tilinpäätösasiakkaani jäi odottamaan loppuviikkoon. Tässä kohtaa tarvitsin vielä lisätietoja asiakkaan suunnalta, jotka vaikuttaisivat arvolisäveroon. Torstaina oli itsenäisyyspäivä, josta johtuen viikolla tuli todella kiire saada kaikki ajoissa valmiiksi. Olin asettanut tavoitteen saada lähetettyä sidosryhmille eteenpäin tilinpäätökseen valmistuneita tietoja perjantaihin mennessä.

Ongelmaksi viikon aikana muodostui aikataulu, joka meni liian myöhäiseksi ja jouduin tekemään kiireessä, pitkiä päiviä, jotta saisin kaiken valmiiksi ajallaan. Useamman kuukauden perättäiset tilinpäätökset vaativat hyvää suunnittelua sekä ennakointia. Tulevaisuudessa työskentelyni tästä varmasti kehittyy ja nopeutuu. Viikon aikana koin kehittyväni tilinpäätösvientien ja tiedän mitä tositteita jaksotan sekä mitä kautta tiedot hankin.

5.9.1 Taloushallinnon autonomia ja muuttuva työnkuva

Kirjanpito ja taloushallinto ovat pitkään olleet jo murrosvaiheessa. Sähköiset palvelut helpottavat asiakasta ja esimerkiksi laskut saadaan kiertoon nopeammin, mutta samalla kirjanpitäjän työn kuva koostuu entistä enemmän useasta erillisistä paloista, eri järjestelmien käytöstä sekä asiakasneuvonnasta niin taloushallinnon asioiden kuin järjestelmäopastuksesta, kirjoitetaan Tilisanomissa 12/2018. Artikkelissa kerrotaan, että tilitoimisto Talenomille on palkattu insinöörejä ja tarkasteltu toimintaa Lean-filosofian kautta. Lean-mallista hyödynnettiin parhaiten soveltuvia osa-alueita kuten prosessien kuvaamista, vaihtelun vähentämistä, läpimenoaikojen sekä varastotasojen mittaamista sekä esimerkiksi PDSA- menetelmää. PDSA (Plan, Do, Study, Act) on Lean johtamismallin työkalu, jossa tutkimisen, tekemisen ja kokeilun kautta opitaan ja kehitytään prosesseissa (NHS Improvement). Talenomilla työprosessin kehittämisellä parannettuun laatua sekä tuottavuutta ja tärkeimpänä koettiin, että saavutettiin hyvä pohja tulevalle automaatiolle. Säännönmukaisuus, yhteiset toimintamallit sekä prosessit ovat edellytyksenä robotiikan hyödyntämiselle. Kirjanpidon oleellisimpana työtehtävänä tulee olemaan kirjanpidon oikeellisuuden tarkistus automaatiota hyödyntäen.

Kuva8. PSDA –malli

Kehittyvänä tilineuvojana koen Lean-mallin toteutumisen edellytyksenä olevan työvaiheiden selkeys ja prosessien kuvakset. Huomaan omia pullonkauloja olevan vielä ohjeistuksien sisäistäminen sekä yhtenäisen toimintamallin hyödyntäminen. PSDA –mallia mukailen koen olevani tekemisen kohdassa ja teen loppuvuoden tilinpäätöksiä valmiiksi mahdollisimman tehokkaasti nyt osaamallani tavalla. PSDA –syksi on kokeilujen kehä, jossa toistuvien suoritusten avulla toimintoja parannetaan (Torkkola, 39). Ajan salliessa opiskelen vielä ja parannan suoritustani nyt tekemääni ja oppimaani perustuen. VTP Oy:ssä voitaisiin esimerkiksi uusien ohjeistusten kohdalla hyödyntää kokeilujen kehän mallia. Sähköpostitse saadaan nykytilanteessa hyvin suunniteltu ohjeistus, joka otetaan käytäntöön. Askelmat tiedon omaksumisesta ja tiedon jalostamisesta sekä yhteisestä toimintatavasta voitaisiin tapauskohtaisesti lisätä PSDA – mallin mukaan. Näin osaamista ja hyviä toimintamalleja voitaisiin jalostaa tai mahdollisesti toimimatonta mallia korjata.

5.10 Seurantaviikko 10

Viimeisellä seurantaviikolla työskentelin aikavälillä 10.–14.12.2018. Viikon aikana oli tarkoitus saada ennakkotilinpäätökset valmiiksi. Sain Keskon sidosryhmiltä tietoja, joihin oli aiemmalla viikolla tehnyt laskelmia. Arvolisäveroajon tein tiistaina, vaikkakin viime hetkeen jouduin vielä työskentelemään, että sain viennit tehtyä ja tarkistettua. Alkuviikosta kävin läpi myös tiliotteita ajan tasalle sekä lähetin myyntireskontran aineistoja asiakkaille. Viikon aikana tein lisää verolaskelmia ja sovin toimintavarauksen kirjaamisesta. Koin kehittyväni jälleen yritysverotuksellisiin liittyvissä asioissa käytännön tekemisen ja keskustelun kautta.

Loppuviikon tavoitteena oli saada tilinpäätöskaudet raportointikelpoisiksi. Tilinpäätösprosessi työllisti pääosin viikon loppupuolen. Tein erilaisia esimerkiksi markkinointiin liittyviä jaksotusten tarkastuksia ja oikaisin tarvittaessa vientejä tilinpäätökseen. Työvaiheessa on

erilaisia tapoja toimia ja keskustelin asiaa läpi vielä työkaverien kanssa. Huomasin nyt löytäväni itselle sopivan työskentelymallin ja tämä vaihe tilinpäätöksessä avautui kokonaisuutena.

Kirjasin henkilösivukuluja tilinpäätökseen. Vaihe vaati vieläkin hieman aikaa, sillä laskujen tunnistaminen ja kohdistaminen vaativat vielä kokemusta. Koin kuitenkin jo kehittyneeni tässä työvaiheessa verraten aiempiin viikkoihin. Jaksotukset kuukausittaisessa kirjanpidossa ovat kirjanneet kulua tilikaudelle, mutta tilinpäätöksessä tarkistetaan, että Tyel-maksut sekä sosiaalivakuutusmaksut ovat oikeilla tileillä, tarkistetaan jaksotusten oikeellisuus sekä kirjataan mahdolliset jaksotuserot. Lopuksi tarkistetaan, että henkilösivukulujen prosentuaalinen osuus palkoista on laissa säädetyn mukainen.

Työvaiheisiin kuului seuraavaksi lainan täsmäytykseen ja lyhytaikaisen lainaosuuden kirjaamiseen tilinpäätöshetkellä. Tein erilaisia taseen ja tuloslaskelman täsmäytyksiä. Tarkistan, että suunnitelman mukainen ja EVL-poistojen ero vastaa poistoeroa ja että EVL-poisto vastaan 25 % osuutta menojäännöksestä. Perjantai-aamusta sain toisen ennakkotilinpäätöksen valmiiksi ja odotan vielä, että saan tilinpäätösaineiston ajantasaisena lähetettyä asiakkaalle. Toinenkin tilinpäätös oli tarkoitus saada perjantaina valmiiksi, mutta jouduin odottamaan vielä K-markettien lähipalveluihin liittyviä dokumentteja, joilla haluttiin varmistaa täsmäytyksiä. Asiakkaan kanssa kävin läpi oikaistavia kuluja ja jouduin vielä jättämään osan kirjauksista maanantaille, jotta varmistun vientien oikeellisuudesta.

Viikon aikana kehityin tekemisessä, mutta koin että tarvitsen kiireettömämmän hetken tiedon sisäistämiseen ja käsittelyyn sekä tiedon jäsentämiseen. Monen asiakkaan kohdalla työskentelen keskeltä tilikautta ja on nyt mukavaa päästä aloittamaan uuden tilikauden parissa työskentely kauden alusta alkaen.

5.10.1 Asiantuntijuus ja asiakaslähtöisyys tilitoimistossa

Viimeisen seurantaviikon aiheeksi nostin taloushallinnon asiakaslähtöisyyden, jossa tavoitteena minulla on päästä hyödyntämään laajemmin aiemmin työelämässä hankittua osaamistani. Tilineuvoja suorittaa asiakkaan kirjanpidon lakisääteisenä. VTP Oy:llä on omat sisäiset prosessit, joita toteutetaan annettujen aikataulujen puitteissa ja asiakas saa sovittuna muotoisena niin kausiraportin kuin tilinpäätösraportit sekä verolaskelmat tai muita sovittuja raportteja tai laskelmia kommentoituina ja läpikäytyinä. Asiantuntijuutta tarvitaan tilineuvojan työssä sekä raporttien tulkinnessa. Päivittäiseen tilineuvojan työhön kuuluu

työvaiheita, jotka ovat näkymättömiä asiakkaalle. Tuotettu raportti on päätuote, mutta työvaiheita sen tuottamiseen on paljon. Tärkein arvo kaiken lopputuleman pohjalla on kuitenkin lain mukaan toteutettu kirjanpito.

Asiakslähtöisyyttä voidaan ajatella olevan, että asiakas on mukana prosessissa ja osallistuu tarjottavaan palveluun. Asiakslähtöisyyttä on tunnistaa asiakkaan tarpeita ja saada asiakas mukaan prosessiin ja varmistaa että asiakkaalla on tiedossa, kuinka tilineuvojan palvelu on hyödynnettävissä ja miten tarjottu tietoa tukee liiketoimintaa ja sen seuranta sekä kehittymistä. Asiakkaita ja heidän tieto taloushallinnosta vaihtelee, liiketoiminnat vaihtelevat, joten on luontevaa, että tarjottavan tiedon ja palvelun tulisi olla asiakkuudesta riippuen erilaista ja kohdennettua vastaamaan näitä tarpeita. Mitä paremmin tilineuvoja tuntee asiakkaan liiketoimintaa, sitä helpompi toteuttaa asiakslähtöisyyttä. Liiketoiminnan paras asiantuntija on aina yrittäjä itse. Mikäli muutoksia liiketoiminnassa tapahtuu, niin on yrittäjä tässä paras tietolähde. Kirjanpidossa ammattitermistöstä ei pystytä luopumaan täysin, mutta on tärkeää varmistaa asiakkaalta, että tieto on ymmärretty (Talousverkko). Asiakaspalvelu lähtee aina ammattitaidosta. Ammattitaidon ja asiantuntijuuden muokkaaminen hyväksi asiakaspalvelukokemukseksi, on mielestäni arvo, jota tulisi tavoitella koko yrityksen ja työyhteisön tasolla.

6 Pohdinta ja päätelmät

Lähtötilanteeseen verrattuna olen päiväkirjaraportointiviikkojen aikana kehittynyt ammatillisella tasolla monella osa-alueella. Suurin ongelma viikkojen aikana oli tietomäärän omaksuminen ja teorian tuominen käytännön työhön, erityisesti kiireisinä ajankohtina. Tilinpäätösten ja verolaskelmien itsenäinen tekeminen on tuonut parhaimman pohjan kokonaisuuden sisäistämiseen. Oppiminen ja osaamisen kartuttaminen on edelleen lähes päivittäistä. Työyhteisössä keskustelu ja yhteydenpito asiakkaisiin ovat kehittyneet laajemman alakohdittaisen liiketoiminnan ymmärtämisen kautta. Huomaan paremmin myös mihin asti pystyn saamaan asioita itse selville ja milloin tarvitsen lisätietoa asiakkailta tai milloin tarvitsen työkaverin tai yrityksemme asiantuntijoiden ohjeistusta. Olen saanut viikkojen edetessä ja työvaiheiden toistuessa jälleen lisää varmuutta ja osaamista kuukausiprosessin tekemiseen. Myös järjestelmäosaaminen kehittyi seurantajakson aikana huomattavasti.

Päiväkirjamuotoisen omaa tekemistä refleктоivan kirjoituksen avulla, pääsin tutkimaan työvaiheita tarkemmin ja seurantaviikkojen edetessä ymmärrykseni kokonaisprosessin osalta vahvistui. Pohdintaosuuksissa esille nostetut aihealueet mahdollistivat eri aihealueisiin tutustumisen tai opintojen yhteydessä käydyn kertaamisen, johon tavallisena työviikkona ei

usein löydy aikaa. Teoriaosuuksien kirjoittaminen vahvisti omaa asiantuntemusta ja osaamista. Erityisesti tiedonhaku kehittyi työn aikana sekä tiedon soveltaminen omaan työhön on tehostunut merkittävästi.

Lean-johtamismalliin tutustuminen sekä sen eri osa-alueiden tarkastelujen kautta, olen päässyt syventymään esimerkiksi mitkä ovat olleet omia pullonkaloja ja kuinka voisin kokeilun kehä – mallia hyödyntäen tehostaa kuukausiprosessin vaiheessa. Tässä vaiheessa olen vielä kokeilun kehällä pääosin tekemisen vaiheessa, mutta loppuvuoden kiireen taasaannuttua aion kirjata itselleni erilaisia ohjeistuksia selkeämmäksi ja karsia pois mahdollisia tarpeettomia työvaiheita. Tutkin työvaiheita, jotka ovat olleet aikaa vieviä ja mietin, onko keinoja jolla työn sujuvuutta voitaisiin lisätä. Pullonkaulaksi tässä vaiheessa ovatkin muodostuneet pääosin vielä erilaisten ohjeistusten esimerkiksi sähköpostitse saatavien muutosten tehokas käyttöönotto ja tietomäärän organisointi. Seurantaviikkojen aikana ongelmaiksi muodostuivat ajoittain myös erilaiset toimintatavat työyhteisössä. Lean-johtamismallia voitaisiin hyödyntää organisaatiossa toimintatapojen yhtenäistämiseksi.

Arvon tuottaminen asiakkaalle tulisi olla myös tekemisen ytimessä. Kaikki arvoa tuottava tekeminen ei välttämättä asiantuntijatyössä näy suoraan asiakkaalle. Esimerkiksi lakisääteinen kirjanpito on tekemisen perustana, jota tulee työssä noudattaa. Oikein tehty kauden kausianalyysi on kuukausiprosessin päätuote. Lisäarvoa saadaan tarjoamalla tulos mahdollisimman aikaisessa vaiheessa sekä tarjoamalla asiakkaalle mahdollisimman osuva analysointi kaudesta tarvittaessa asiakkaan liiketoiminnalliset erityispiirteet huomioiden. Tarkasti tehdyn kuukausiprosessin avulla tilinpäätöksen laatiminen nopeutuu. Arvoa asiakkaalle tuo myös esimerkiksi verotusasioiden tehokas ja tarkka seuranta. Ennakkoverojen riittävyttä voidaan tarkastella tilikauden aikana, jotta verolaskelmilla laskettavasta liisäennakon määrä ei olisi suuri.

Opinnäytetyötä aion hyödyntää jatkossa omassa työssäni ja jatkaa pohdintaosuuksien tutkimista. Pystyn palaamaan kertaamaan tässä työssä kirjoittamiini teoriaosuuksia, esimerkiksi tilinpäätöksiä jälleen laatiessa. Opinnäytetyötä voidaan hyödyntää VTP Oy:ssä tilineuvojan työssä aloittavan henkilön perehdytyksessä tai liiketalouden oppilaitoksissa havainnollistamaan kirjanpidon työtehtäviä ja työssä tarvittavaa tietopohjaa. Työ antaa ideoita ja aihealueita jatkotutkimusmahdollisuuksiin, sillä aihealueita esiteltiin monipuolisesti. Lean-johtamisfilosofian hyödyntäminen taloushallinnon alalla ja VTP Oy:ssä on mahdollisuus myös jatkotutkimuksiin.

7 Lähteet

Finlex. Luettavissa: <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1997/19971336>. Luettu 5.12.2018

Ihantola M & Leppänen P- Yrityksen kirjanpito, liiketapahtumista tilinpäätökseen. Gaudeamus Oy. 2018

Kaisanlahti T & Leppiniemi, J. Tilinpäätäjän käsikirja. Alma Talent. 2018.

Kukkonen, M & Walden, R. PK- Yrityksen verosuunnittelu. 2014

Modig, N & Åhlstråm, P. 2013. This is Lean. RheologicaAB. Stockholm.

NHS Improvement. Luettavissa: [//improvement.nhs.uk/documents/2142/plan-do-study-act.pdf](https://improvement.nhs.uk/documents/2142/plan-do-study-act.pdf). Luettu: 8.12.2018.

Sijoitusyhtiö. Luettavissa: <https://www.sijoitusyhtio.net/sijoitusyhtio/arvopaperikaupan-kirjanpito-vaihto-omaisuus/> Luettu: 26.10.2018

Suomen tilitarkastajat ry. Luettavissa: <http://www.suomentilitarkastajat.fi/blogi/talouden-ammattilaisille/tilinpaatoksen-laatiminen-lue-tilintarkastajan-vinkit>. Luettu: 7.12.2018

Taloushallintoliitto. Luettavissa: <https://taloushallintoliitto.fi/kirjanpidon-abc-mita-jokaisen-tulisi-tietaa-kirjanpidosta/paakirjanpito-ja-osakirjanpidot/audit>. Luettu 15.11.2018

Talousverkko. Luettavissa: <https://www.talousverkko.fi/auto-yrityksen-kaytossa-muistama/>. Luettu: 28.10.2018

Talousverkko. Luettavissa: <https://www.talousverckko.fi/asiakaslahtoisuus/> . Luettu: 15.12.2018.

Tilisanomat, 02/2018. Luettavissa: www.tilisanomat.fi/verotus/milloin-kirjanpitosidonnaisuus-saa-vaistya. Luettu: 13.10.2018

Tilisanomat 04/2017. Luettavissa: <http://www.tilisanomat.fi/kirjanpito/poistot-kirjanpidossa-ja-verotuksessa-milloin-taysia-poistoja-on-ja-ei-ole-jarkevaa-tehda>. Luettu: 13.10.2018

Tilisanomat 02/2015. Luettavissa: <https://tilisanomat.fi/teknologia/taloushallinnon-automaatio-2>. Luettu: 9.12.2018

Torkkola, S. Lean asiantuntijatyön johtamisessa. AlmaTalent. 2017

Tomperi, S. Kehittyvä Kirjanpito. Edita Publishing. 2017

Verohallinto 2018. Luettavissa: <https://www.vero.fi/yritykset-ja-yhteisot/tietoa-yritysverotuksesta/tuloverotus/liikkeen-tai-ammattinharjoittaja/poistot-kaayttoomaisuudesta/>. Luettu: 13.10.2018

Verohallinto 2018. Luettavissa: https://www.vero.fi/syventavat-vero-ohjeet/ohje-hakusivu/48347/tyonantajan_ottaman_sairauskuluvakuutus/. Luettu: 1.11.2018

Verohallinto 2018. Luettavissa: https://www.vero.fi/syventavat-vero-ohjeet/ohje-hakusivu/47923/tyontekijan_omaehtoinen_liikunta_ja_kul/. Luettu: 21.10.2018

Verohallinto 2018. Luettavissa: <https://www.vero.fi/yritykset-ja-yhteisot/tietoa-yritysverotuksesta/tuloverotus/liikkeen-tai-ammattinharjoittaja/toimintavaraus/>. Luettu: 17.11.2018

VTP Oy. Luettavissa: www.vahittaiskaupantilipalvelu.fi. Luettu: 3.10.2018.